

Jenna Louhela & Sampo Nevalainen

Kampusradiot – vaihtoehto valtavirtamedialle?

Toimivan kampusradion peruseriaatteet

Kampusradiot – vaihtoehto valtavirtamedialle?

Toimivan kampusradion peruseriaatteet

Jenna Louhela & Sampo Nevalainen
Opinnäytetyö
Kevät 2021
Viestinnän koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma, journalismin suuntautumisvaihtoehto

---

Tekijät: Jenna Louhela, Sampo Nevalainen
Opinnäytetyön nimi: Kampusradiot – vaihtoehto valtavirtamedialle?
Työn ohjaaja: Satu Koho
Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2021   Sivumäärä: 56 + 1

Tässä tutkielmassa haluamme ymmärtää, minkälainen on toimiva kampusradio. Kampusradio tässä yhteydessä tarkoittaa radioasemaa, jonka taustalla on hallitusmuotoista toimintaa tai kouluorganisaatio. Suomessa aihetta on tutkittu melko vähän, joten tavoitteenamme oli kerätä aiheesta tuoretta tietoa ja kartoittaa ymmärrystä siitä, miten tämän päivän kampusradiot toimivat Suomessa.

Idea tutkimukseen syntyi yhteistyössä Oulun ammattikorkeakoulun radiojournalismin opettajan Kati Teirikon kanssa. Kuulimme, että uudella Linnanmaan yhteiskampuksella on ollut alustavaa puhetta ja kiinnostusta perustaa tulevaisuudessa oma radio. Pyrimme koostamaan Oulun ammattikorkeakoululle tutkielman, jossa on hyödyllistä tietoa kampusradioiden toiminnasta.

Tutkielma toteutettiin viitenä erillisenä teemahaastatteluna ihmisille, jotka työskentelevät kampusradioiden parissa Suomessa. Ne toteutettiin videohaastatteluina. Haastateltavista kolme on radiojournalismin opettajia kouluissa, joissa opetetaan journalismia. Kaksi muuta työskentelevät radioiden parissa, joiden sisältö on suunnattu opiskelijoille, mutta eivät ole suoraan tekemisissä journalismin opetuksen kanssa.

Löydöksiä kategorisoitiin viiden eri teeman alle. Ketkä ovat toiminnan takana? Miten ohjelmasisällöt määräytyvät ja kuinka niitä rakennetaan? Miten kampusradion toiminta on kytköksissä opetukseen? Mistä radion kulut koostuvat? Ja lopuksi kysyimme vielä, että mikä on tekijöiden mielestä heidän kampusradiossaan toimivaa ja mitä haasteita toiminnassa on.

Tutkielmassa olemme analysoineet näitä haastatteluja ja pyrkineet löytämään yhteneviä teemoja vastauksista. Johtopäätöksissä tavoitteemme oli koostaa omia näkemyksiämme siitä, miten analyysimme tuloksia voisi hyödyntää Linnanmaan tulevassa kampusradiossa. Huomasimme, että radion budjetilla on suuri merkitys sen mahdollisuuksissa kehittyä. Rahan saaminen toimintaa varten kuitenkin edellyttää toimivaa liiketoimintamallia, joka tukee radion toimintaa pitkällä aikavälillä. Toimivaa kampusradiota perustaessa ja kehittäessä toiminnan täytyy alkaa hyvästä motivaatiosta ja taidosta tehdä erinomaista sisältöä radioon. Vahvan perustan luominen toimivalle kampusradiolle on ehdottoman tärkeää, jotta siitä saadaan pysyvä osa kampuksen yhteisöä.

Asiasanat: Suomi, radio, kampusradio, yhteisöradio

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Communication, Option of Journalism

Authors: Jenna Louhela, Sampo Nevalainen
Title of thesis: Campus radios – alternative for the mainstream media?
Supervisor: Satu Koho
Term and year when the thesis was submitted: Spring 2021
Number of pages: e.g. 56 + 1 appendix

In this thesis we wanted to understand, what are the ingredients for a progressive campus radio. Campus radio in this context means a radio station that is run by separate organization or by the school itself. In Finland this subject is not that widely studied so we wanted to bring fresh re-searched information to the field and most importantly up to date viewpoints how these radio stations operate.

The idea for the thesis was born in co-operation with Kati Teirikko who is the teacher of radio journalism in Oulu University of Applied Sciences. We heard that there had been preliminary interest for the creation of a new campus radio for the joined Linnanmaa campus of Oulu University and Oulu University of Applied sciences. We aimed to create an useful research with solid ground information about the current state of campus radios in Finland.

The research was completed as five one on one interviews with the people who work with campus radios. Interviews were constructed as theme interviews and they were executed via video call chat. Three of these interviewees were radio journalism teachers in schools that offer journalism studies. The other two were working with radios that are directed to students but operate in an environment that is not related to journalism studies.

The key findings in this thesis are categorized in five different themes. Who are the people working behind campus radios? How are the radios programs planned and constructed? How are they involved with the journalism studies? What kind of expenses do they have? And lastly what do they feel makes their campus radio progressive and what are their biggest challenges.

In the thesis we have analyzed these interviews and aimed to find similar themes in the answers and finally in the conclusions put together a speculation how do we think information from this research could be applied for the future Linnanmaa campus radio. We found out that budget has a major role with the development of a campus radio, but receiving money requires a functional business model to support the radio in long term. When it comes to starting and developing a progressive campus radio everything has to start with motivation and with an excellent understanding how to create valuable content for the radio. The foundation is crucial before the operation can grow into a stable part of the community.

Keywords: Finland, radio, campus radio, community radio

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	RADIO ENNEN JA NYT	9
2.1	Radion historia ja nykyaika Suomessa	9
2.2	Radion kuuntelu Suomessa	10
3	RADIOTERMISTÖÄ	12
3.1	Lähetysvirta ja rotaatiokello	12
3.2	Radiosoundi ja erottautuminen	13
3.3	Juontaja ja hänen roolinsa	14
4	KAMPUSRADIO ON YHTEISÖMEDIA	17
5	TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO	18
5.1	Teemahaastattelu	18
5.2	Sisällönanalyysi	19
5.3	Kampusradioiden esittelyt – rakkaudesta lajiin	21
5.3.1	Radio Moreeni, Tampereen yliopisto	21
5.3.2	Radio Vinkka, Oulun ammattikorkeakoulu (Oamk)	22
5.3.3	Radio Tutka, Turun ammattikorkeakoulu (Turku Amk)	22
5.3.4	Rattoradio, Oulu	23
5.3.5	Limuradio, LAB ammattikorkeakoulu	23
6	HAASTATTELUJEN ANALYSOINTI	25
6.1	Ketkä ovat toiminnan takana?	25
6.1.1	Opiskelijalähtöinen toiminta	26
6.1.2	Polttoaineena rakkaus radioon	27
6.2	Ohjelmasisältöjen määrittäminen ja rakentaminen	28
6.3	Opetuksen rooli kampusradioiden toiminnassa	31
6.4	Kampusradion kulut	33
6.5	Muita havaintoja	36
6.6	Hyviä puolia ja kehittämisen kohteita	38
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	41
7.1	Toiminnan vetovoimaisuus riippuu tekijöistä	41
7.2	Hyvin kohdennettu sisältö	42
7.3	Opetuksen roolin hyvät ja huonot puolet	43

7.4	Rahoitus vaatii luovuutta	44
7.5	Haasteet ovat yleisesti tiedossa.....	45
8	POHDINTAA.....	47
8.1	Linnanmaan radiostudion käyttö.....	48
8.2	Näin rakentuu toimiva kampusradio	49
8.3	Tätä tutkimme, mutta jotain jäi vielä tutkittavaksi	50
8.4	Motivoivan aiheen tutkiminen.....	52
8.5	Tutkielma laajentaa perspektiiviä.....	53
	LÄHTEET.....	55
	LIITTEET	57

1 JOHDANTO

Selvitämme tutkielmassamme, millainen on toimiva kampusradio. Syksyllä 2020 Oulun ammattikorkeakoulun kulttuurin yksikkö siirtyi uusiin tiloihin Linnanmaan yhteiskampukselle. Muuton yhteydessä viestinnän koulutusala sai opetuskäyttöön muun muassa uudistetun radiostudion. Edelliseen radiostudioon verrattuna kaikki tekniikka on uusittua, mutta suurin ja näkyvin muutos on studion sijainti. Valoisa, avoin, lasitettu tilava studio on keskeisellä paikalla kulttuurin yksikön ruokalan yhteydessä. Radiosta kiinnostuneina opiskelijoina mieleemme nousi kysymys: tullaanko studiota hyödyntämään muulloinkin kuin Oulun ammattikorkeakoulun nykyisten journalismin opintoihin liittyvien radioviikkojen aikana? Kerran vuodessa kampuksella ja netissä on kuunneltavissa kuuden viikon ajan Radio Vinkka, jossa ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijat tekevät omannäköistään sisältöä. Omien opintojemme aikana olemme olleet Radio Vinkassa juontajina vuonna 2018 ja tuottajina vuonna 2020.

Meille selvisi, että kampusradiosta on keskusteltu, mutta päätöstä sen suhteen ei ole vielä syntynyt. Lisäksi saimme kuulla, että tulevaa kampusradiota varten pitäisi vielä tehdä paljon taustaselvitystä siitä, miten muilla kampuksilla Suomessa radiotoiminta pyörii ja on toteutettu. Millainen on toimiva kampusradio. Halusimme tarttua aiheeseen, koska haluamme ymmärtää paremmin kampusradioiden roolia Suomessa. Molemmat meistä pyrkivät tulevaisuudessa työskentelemään radion parissa. Selvityksemme pohjautuu sekä aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen että Suomessa toimivien kampusradioiden tekijöiden haastatteluihin. Niissä keskitymme selvittämään kampusradion tekemiseen vaadittavia rakenteita, kuten: työryhmä, rahoitus, lähetyksen sisältö ja miten toiminta yhdistetään opintoihin.

LAB-ammattikorkeakoulun Teknologia-yksikössä kehittämispäällikkönä työskentelevä Ari Hautaniemi on koulun kampuksella toimivan Limu Radion vastaava päätoimittaja. Limu Radio on laitelainen radiokanava ja se toimii oppimisympäristönä LAB-ammattikorkeakoululle (Limuradio, 2019). Hautaniemi kirjoitti vuonna 2020 mielipiteensä Bassoradion päätöksestä lopettaa musiikin erikoisohjelmansa. Hautaniemen mukaan radiokanavat muistuttavat yhä enemmän toisiaan. Tämä luo opiskelijaradioille mahdollisuuden: ”Mikäli opiskelijaradiot tarttuvat haasteeseen ja niiden olemassaolosta viestitään nykyistä ponnekkaammin, voivat ne edistää median monimuotoisuutta ja palauttaa radiolle sen kadonnutta asemaa kokeellisten sisältöjen tarjoajana.” (Hautaniemi 2020.)

Tämä tutkielma toimii pohjatyönä opinnäytetyömme produktio-osuudelle, jossa hyödynnetään tutkielman tuloksia mahdollisen Linnanmaan kampusradion perustamisessa. Tavoittemme on kehittää oman koulumme kampusradiotoimintaa. Produktiossamme luomme selkokiehisen manuaalin ohjelman tekemiseen kampusradioon aina sisällön suunnittelusta käytännön tekemiseen studiossa.

2 RADIO ENNEN JA NYT

Suomen radiokenttä on kehittynyt viimeisen vuosikymmenen aikana suurin harppauksin. Monet meistä muistaa automaatoilla radiossa soineet kappaleet, ennen kun musiikin kuuntelu helpottui internetin ja älypuhelimien vaikutuksesta 2010-luvulla. Radio piti meitä ajan tasalla, kunnes jatkuvasti taskussa kulkeva internetyhteys vei ihmisten huomion. Radion merkitys joukkoviestintävälineenä on muuttunut jatkuvasti koko sen historian ajan. Radio kautta yleisö sai paremmin tietoa maailman tapahtumista ja niihin liittyvistä erilaisista näkökulmista. Sillä oli myös suuri rooli tieteen ja taiteen levityksessä. Ei ole ihme, että Suomessa radio sai aikanaan keskeisen aseman yhteiskunnassa, sillä se oli nuoren kansallisvaltion yhtenäisyyttä edistävä tekijä. (Liikenne- ja viestintäministeriö, 2004, 25.) Tässä luvussa käsittelemme radion syntyä ja nykytilannetta Suomessa. Luvussa avataan Suomessa toimivien kaupallisten ja julkisten radiokanavien eroja sekä kerrotaan, kuinka radion kuuntelu on vuosikymmenien saatossa muuttunut. Vaikka kaikille meistä radio on ollut aina olemassa, Suomessa sen kehityskaari on verrattain tuore ja hyvin dokumentoitu.

2.1 Radion historia ja nykyaika Suomessa

Radion ensiaskeleet Suomessa olivat keskitetty yksinomaan Yleisradiolle, josta käytämme tässä tutkielmassa jatkossa nimitystä Yle. Vuonna 1926 sen tehtäväksi kirjattiin radiolähetysten valmistaminen ja lähettäminen. Seuraavaan puoleen vuosisataan Suomen radiokentällä ei kummempia muutoksia tapahtunut. Yleisradio kasvatti jalansijaansa maan ainoana toimijana ja valtio sitoutui olemaan myöntämättä muille yrittäjille toimilupaa yleisradiotoimintaa varten. (Radiomedia 1.) Vuosi 1985 oli Suomen radiokentälle uuden aikakauden alkua. Tuolloin maahan syntyi 18 uutta radiokanavaa. Ylen monopoli jäi historiaan. (Radiomedia). Kaupallisen radion synty toi suomalaisten saataville pop- ja rock-musiikin, jota oli sitä ennen soitettu radiossa vain pari tuntia viikossa (Liikenne- ja viestintäministeriö, 2014, 12.)

Sisällöntarjonnan laajentamiseksi Yle toi linjoille toisen valtakunnallisen kanavan 1960-luvun puolivälissä. Tuolloin radion tehtävä oli Suomessa lähinnä tiedonvälitystä ja kansalaisten sivistämistä. Kentän täytyi kuitenkin kehittyä populaari- ja nuorikulttuurin suosion kasvaessa ja suuntana oli viihdeellistä radion sisältöä ja tuoda mukaa myös kevyempi musiikki. (Liikenne- ja viestintäministeriö,

2004, 25). Kahden valtakunnallisen kanavan rinnalle tuli vuonna 1990 kolmas kanava: Radio Mafia (YLE/Elävä arkisto).

Yleisradion toimintaa säätelee laki Yleisradio Oy:stä, joka tunnetaan myös nimellä Yle-laki (Yle, 2015). Kaikilla suomalaisilla tulee olla iästä, sukupuolesta, varallisuudesta ja asuinpaikasta riippumatta yhtäläinen pääsy Ylen ohjelmiin ja sisältöihin. Ylen tarjoamaan sisältöön kuuluu neljä valtakunnallista televisiokanavaa ja kuusi radiokanavaa sekä verkkosisältöä, johon kuuluvat verkkouutiset sekä suoratoistopalvelu Areena. (Yle, 2014.) Ylen toiminta on julkista palvelua, joka tarkoittaa sitä, että sen rahoittavat suomalaiset itse. Yleisradioveroa maksaa kaikki täysi-ikäiset Suomeen verovelvollisia olevat henkilöt. Veroa maksetaan vuosittain 2,5 prosenttia ansio- ja pääomatulojen 14 000 euroa ylittävästä osuudesta. Veroa maksetaan tuloista riippuen kuitenkin enintään 163 euroa. (Vero, 2020.)

Kaupalliselle radiolle yleisö muodostuu kuluttajista, joiden tarpeet viime kädessä määrittelee vain kuluttaja itse. Tarkastellessa kuluttajia kaupallisen radion kuulijoina, heitä voidaan ryhmitellä toisiinsa poikkeavina segmentteinä. Nämä segmentit ovat mainonnan kohderyhmiä ja yleisöjä, joille voidaan kohdistaa räätälöityjä palveluita ja tuotteita. Kaupallisessa radiossa ohjelmia voidaan profiloida tietyille segmenteille sopiviksi, mikä tekee niistä myös houkuttelevampia mainostajille. (Liikenne- ja viestintäministeriö, 2004.)

Liikenne- ja viestintäministeriön Radion tulevaisuus -julkaisussa vuodelta 2014 todetaan, että radiolla on paikkansa netti- ja mobiilijakelussa. Uudessa ympäristössä radio kohtaa myös uudenlaista kilpailua, kuten Spotifyn kaltaiset netissä toimivat musiikinjakelijat. Internetin vaikutuksesta huolimatta radio-ohjelmat vastaanotetaan pääosin FM-vastaanottimella. Kuuntelu nettiradion ja mobiililaitteen kautta on kehittynyt varsin hitaasti. Kuuntelijan iällä on merkitystä radioyleisön kuuntelukäyttäytymisessä. Nuoremmissa ikäluokissa vähäisempi radion kuuntelu korvautuu äänitteillä ja suoratoistolla verkosta. (Liikenne- ja viestintäministeriö, 2014, 10, 36.)

2.2 Radion kuuntelu Suomessa

Suomessa radiota tutkitaan kansallisella radiotutkimuksella (KRT). Kyseessä on Yleisradion ja kaupallisten radioiden yhteistutkimus, jolla mitataan kaikkien radioasemien ja -kanavien kuuntelijamääriä ja kuunteluun käytettyä aikaa. KRT on vakiinnuttanut asemansa alan perustutkimuksena.

Tutkimuksen tarkoituksena on auttaa radioyhtiöitä ohjelmatoimintansa suunnittelussa ja yleisökehityksen seurannassa. Radiotutkimusta on tehty jo kaupallisen radion alusta alkaen, eli vuodesta 1985. (Finnpanel.) Tutkimus toteutetaan päiväkirjamenetelmällä eli tutkimukseen osallistuvat henkilöt kirjaavat viikon aikana kaiken yli 8 minuutin kestoisen radionkuuntelunsa. Päiväkirjaan merkitään kellonaika, kanava ja kuuntelupaikka. Perusjoukkona on yli yhdeksänvuotias suomen- ja ruotsinkielinen väestö ja perusjoukko kerätään alueen, iän ja sukupuolen mukaan kiintiöidyllä satunnaisotannalla. (Radiomedia 2.)

Kansallisen radiotutkimuksen mukaan radio tavoitti vuonna 2019 päivittäin 3,4 miljoonaa suomalaista eli 69 prosenttia väestöstä ja viikoittainen tavoittavuus oli 4,5 miljoonaa suomalaista eli 91 prosenttia. Radion kuunnelluin hetki oli arkiamuaisin kello yhdeksän, jolloin radion äärellä oli lähes 1,2 miljoonaa suomalaista. Tutkimuksesta näkyy myös, että puhelimen käyttö radion kuunteluun kasvaa vuosittain ja että radiota kuunnellaan eniten kotona ja toiseksi eniten autossa. (Finnpanel, 2020.)

Finnpanelin esityksestä Vuoden 2016 Radiovuositilaisuus selviää, että vuosien 1991–2015 aikana radion viikoittainen tavoittavuus on pysynyt suunnilleen samana noin 95 prosentissa ja päivittäinen tavoittavuus on laskenut 82 prosentista 76 prosenttiin (Finnpanel, 2016). Kun näitä tuloksia vertaa vuoden 2019 tuloksiin, on radion tavoittavuudessa havaittavissa pientä, mutta hidasta laskua.

3 RADIOTERMISTÖÄ

Radioalalla on omaa vakiintunutta termistöään, jota tässä tutkielmassa käytämme paljon, joten on tarpeellista avata sitä tarkemmin. Radioon liittyvä suomenkielinen kirjallisuus on hyvin vähäistä ja nekin teokset, joita olemme käyttäneet ovat muutaman vuosikymmenen vanhoja. Löysimme kuitenkin tähänkin päivään soveltuvaa tietoa kirjasta Radiotyön perusteet, joka on julkaistu vuonna 1998 ja sen ovat kirjoittaneet Kujala, Lahti ja Tamminen. Kyseistä teosta on käytetty monissa muissakin radioaiheisissa opinnäytetöissä ja se toimii edelleen kirjallisuutena journalismin radiotyön-kursseilla.

3.1 Lähetysvirta ja rotaatiokello

Tänä päivänä radiossa suorista lähetyksistä suurin osa on *lähetysvirtaa*. Lähetysvirta tulee suorana kuulijoille. Siinä keskeisessä roolissa ovat nopeatempoisuus ja mahdollisuus kuulijalle liittyä mukaan kuuntelijaksi missä vaiheessa tahansa, ilman että hän kokee jääneensä jostain ohjelman osasta paitsi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että lähetysvirta uusiutuu lyhyissä jaksoissa, jolloin yhden ohjelmatunnin aikana kohdeyleisöä on mahdollista palvella monilla eri asioilla ja tavoilla. Nykyään lähetysvirta on suurelta osin *makasiinia* eli se koostuu useasta lyhyestä ohjelmaosuu-desta. Lähetykseen voi sisältyä tehosteita, musiikkia, raportointia, dokumentteja, juontoja, haastatteluja, kuunnelmia jne. (Kujala, Lahti & Tamminen 1998, 21.)

Lähetysvirta itsessään ei kuitenkaan ole *formaatti* eli ohjelmatyyli, joka toistuu kaikilla radiokanavilla, vaan lähetysvirtaa voidaan toteuttaa erilaisilla formaateilla. Kujala, Lahti ja Tamminen kirjoittavat, että mitä tiukempi kilpailu ja mitä ammattimaisempi ja rationaalisemmin hallinnoitu radio, sitä hienosäädetympi formaatti. (Kujala ym. 1998, 24.) Omien kuuntelukokemuksiemme perusteella makasiini tyylinen radio kaikkine elementteineen etenkin tarjoaa mahdollisuuden tehdä hyvin persoonallista sisältöä.

Tarkastelemalla tämän päivän suosittuja kanavia huomaa niiden rakenteen olevan peruspiirteiltään hyvin samankaltaisia. Lähetyksissä on yleistä juontajalähtöinen sisältö ja tärkeä osa radiokanavien toimintaa on kuulijoiden osallistaminen lähetyksiin. Useilla radiokanavilla kuulijoilla on mahdollisuus

lähettää viestejä studioon reaaliajassa. Mahdollisuus tukee lähetyksen uusiutuvuutta, sillä halutesaan juontaja voi vaihtaa aihetta nopeasti esimerkiksi saamiensa viestien perusteella.

Radio-ohjelman rakenteesta pitää huolta apuväline nimeltä *rotaatiokello*. Rotaatiokellolla yksi lähetystunti jaetaan eri kokoiisiin osiin, joilla osoitetaan kuhunkin ohjelman osaan käytettävää aikaa yhdestä tunnista. Tällä menetelmällä pystytään hyvin tarkasti luomaan jo etukäteen lähetystunnin tunnelmaa. Rotaatiokelloa kutsutaan myös lähetysohjelmaiksi. Toisin sanoen sitä voisi kuvailla piirakkadiagrammiksi. Kuvaus sisältää kaiken, mitä yhden lähetystunnin aikana radiossa tapahtuu: sisällön, muodon, rytmin ja tempon. (Kujala ym. 1998, sivu 28.)

3.2 Radiosoundi ja erottautuminen

Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan radion yleisilmeen kannalta tärkeimmäksi elementiksi on osoittautunut aseman soittama musiikki ja radiopersonat. Näillä radiokanava pyrkii erottumaan kilpailijoistaan ja saamaan tarjonnastaan mahdollisimman suuren hyödyn. (Liikenne- ja viestintäministeriö, 2004, 26.) Yksi tärkeimmistä tekijöistä, joka erottaa radiokanavan kilpailijoistaan, on *radiosoundi*. Radiosoundi on kokonaisuus, joka muodostuu useasta pienemmästä palasesta, jotka kaikki vaikuttavat siihen, miltä kyseinen radiokanava kuulostaa. Tällaisia pienempiä osasia ovat esimerkiksi musiikki, *jingle*, *puffit*, *efektit* ja mainokset. Kanavavalinta voidaan tehdä suoraan soundin perusteella: onko soundi liian levoton tai liian rauhallinen? Toisaalta soundi on radioille kilpailutekijä, jolla hittiradiot pyrkivät erottumaan toisistaan. (Kujala ym. 1998, 37.)

Jingleillä eli lyhyillä äänikatkelmilla ilmoitetaan tasaisin väliajoin, mikä kanava on kyseessä ja mikä ohjelma on alkamassa. Jinglejä voidaan käyttää puffeina eli kerrotaan, mitä kanavalla tullaan kuulemaan myöhemmin. Puffaaminen voi olla osa juontajan työtä. Efektejä, kuten pätkiä ääniraidoista juontaja voi käyttää lähetykseensä harkintansa mukaan. (Kujala ym. 1998, 37). Jingle ja puffit ovat tärkeä osa kanavan imagoa ja auttavat kanavia erottautumaan muista. Erottautuminen on tärkeää radiokentällä. Erottautumalla kilpailijoistaan radiokanava pystyy vakiinnuttamaan itselleen tietyn kuulijakunnan. Kujala ym. kirjoittavat, että meillä ja maailmalla on syntynyt tarve profiloida kanavia säätämällä radioiden käyttämää musiikkia. Radiossa soiva musiikki ei suinkaan ole sattumanva-

raista, vaan tietyn aikakauden ja tietyn genren musiikkia soitetaan hyvinkin tarkoituksellisesti esimerkiksi siksi, että se muistuttaa kuulijaa jostain lämpimästä muistosta. Joidenkin arvioiden mukaan kanavan menestyksestä 60 prosenttia rakentuu oikein valitulle musiikille. Kuuntelijan musiikitottumuksia ei siis pidä väheksyä. (Kujala ym. 1998, 45.)

Lyhyet uutisosuudet ovat levittäytyneet Yleisradion lisäksi nyt kaupallisille radiokanaville. 2010-luvulla uutiset ovat tuotu järjestelmällisesti osaksi kaupallisia radiokanavia. Vuonna 2013 Ilta-Sanomat uutisoi, että sen tuottamia uutisia aletaan lukemaan Radio Rockille, Radio Aallolle, Radio Suomipopille, Metro FM:lle ja Groove FM:lle (Ilta-Sanomat, 2013). Iltalehti taas uutisoi vuonna 2017, että se alkaa tekemään uutisia Radio Novalle ja Iskemälle (Iltalehti, 2017). Radiossa uutisten muotoilu poikkeaa hiukan printistä, sillä uutistekstin pitää tulla ymmärretyksi yhdellä ainoalla kuulemisella. Tämä asettaa vaatimuksia radioutusten tyylille. Lähetysvirtaradioissa uutisten on oltava lyhyitä ja tiiviitä. Tämä tarkoittaa tiukimmillaan, että uutislähetyksessä kerrotaan vain uutisotsikot ja mainitaan, milloin asiasta kerrotaan tarkemmin. (Kujala ym. 1998, 50.)

Yksi radiolähetysten peruselementeistä on insertti. Termi on lähtöisin televisioalalta ja sillä tarkoitetaan toimitettua, kuvattua ja leikattua klippiä, joka kertoo oman kokonaisuutensa tai asiansa ohjelman kokonaisuudessa. Are Nikkinen ja Anders Vacklin kertovat kirjassaan *Television Runousoppia*, että tyypillisesti inserttejä nähdään asia- ja ajankohtaisohjelmissä. Radiossa insertillä tarkoitetaan etukäteen nauhoitettua osuutta, joka voi olla esimerkiksi uutinen, ajankohtaisjuttu, henkilöhaastattelu, dokumentti, kuunnelma, tai pakina. Insertti on usein toimittajansa teos, jossa näkyy tekijän kädenjälki. Toimittajat yleensä suunnittelevat, toteuttavat ja editoivat inserttinsä itse, joten vaikka toimittaja ei olisi itse äänessä, hänen persoonallisuutensa näkyy insertin kerronnassa, musiikkivalinnoissa ja tyylilajissa. (Nikkinen & Vacklin 2012, 206–207.)

3.3 Juontaja ja hänen roolinsa

Radiojuontaja on Kujalan, Lahden ja Tammisen mukaan suoran lähetysten ilmaisuvastaava. Juontaja sitoo puheosuuksillaan erilaiset lähetysten elementit, kuten musiikin, jutut, tunnarit, yhteneväksi kokonaisuudeksi. Juontaja on radiolähetysten keskeisin henkilö, jonka vuoksi ei ole yhden-tekevää, mitä hän radiossa puhuu. Juontojen tekemistä voi harjoitella, mutta juonnot alkavat elää vasta, kun juontaja ymmärtää puhuvansa kuuntelijalle, eikä studio enää tunnu tyhjältä. (Kujala ym. 1998, 84–86).

Radiossa äänessä oleminen ei vaadi tekijältä toimittajan taustaa, mutta siitä on hyötyä tietyissä osa-alueissa, joita pidetään lähes välttämättömyytenä toimivalle radiopersonallisuudelle. Kujala ym. ovat kuvanneet radiopersonallisuuden ominaisuuksia ja vahvuuksia kahdeksalla eri osa-alueella (Kujala ym. 1998, 82). On taitoja, jotka kuuluvat suoraan kuulijalle ja antavat radiossa olevasta henkilöstä ammattimaisen kuvan, kuten studiotekniikan hallitseminen suorassa lähetyksessä, sanavalmius ja hyvät vuorovaikutustaidot haastateltavien kanssa. Toisaalta on myös niitä tekijöitä, jotka yksinkertaisesti ovat erilaisia eri henkilöillä. Tällaisista mainittakoon esimerkiksi elämäkokeemus, karisma ja tilannetaju. (Kujala ym. 1998, 82–83.)

Kaikista eri henkilöön ja persoonallisuuteen sidottavista piirteistä huolimatta hyvällä radiopersonallisuudella pyritään aina saamaan kuulijoita. Kujala, Lahti ja Tamminen käyttävät termiä radiorakkaus:

Parhaimmillaan ja pahimmillaan juontajan ja kuuntelijan välille kehittyy parasosiaalinen suhde. Vastaanottajasta alkaa tuntua, että hän tuntee juontajan – houkuttelevan ja kiehtovan juontajan persoonallisuutta ei pidä väheksyä, päinvastoin se kannattanee kääntää radiokanavan vahvuudeksi markkinoimalla. (Kujala ym. 1998, 84).

Mukaansatempaavat esiintyjät ovat yksi tärkeimmistä kanavanvalintaan vaikuttavista tekijöistä. Monet suomalaiset kuuntelijat ovat löytäneet oman kanavansa julkisen tai kaupallisen puolen tarjonnasta. Molemmissa on oivallettu samat formaatin, soundin ja radiopersonallisuuksien tuomat vahvuudet kuuntelijoiden havittelussa. Tyytyväisyystutkimuksissa eri radioiden vakiokuuntelijat ilmoittavat olevansa kanavaansa huomattavan tyytyväisiä. (Liikenne- ja viestintäministeriö, 2004, 26.)

2010-luvulle tullessa monimediallisuus on noussut yhä suuremmaksi tekijäksi tähtijuontajien ja tähtitoimittajien maailmassa. Toimittajat rakentavat – tai heistä rakennetaan – itsestään brändejä, joka voi vaikuttaa heidän neuvotteluvoimaansa radiokanaville. Radiopersonallisuuden brändiarvo voi olla jopa suurempi kuin radiokanavan. (Liikenne- ja viestintäministeriö 2014, 48.) Joistakin tähtitoimittajista voidaan miltei käyttää kuvailua *media mediassa*. Sosiaalisen median aikana yksittäisellä toimittajalla voi olla miljoonien seuraajien joukko ja omalla aktiivisuudellaan toimittajalla on suhde yleisöönsä edustamansa mediabrändin ulkopuolella. (Liikenne- ja viestintäministeriö, 2014, 48). Hyvänä esimerkkinä toimii vaikkapa Suomen suosituimman aamuohjelman Radio Suomipopin Aamulypsyn juontaja Jaajo Linnonmaa. Linnonmaa on aloittanut radiojuontajan uransa Aamulypsyssä

jo vuonna 2006 (Lippu, 2021). Sosiaalisen median aikakautena Linnonmaa on kasvattanut julkisuuspersoonansa Instagramissa, jossa hänellä on kirjoitushetkellä jo 326 tuhatta seuraajaa. Linnonmaan sosiaalisen median suosioon on varmasti vaikuttanut suuresti hänen radio- ja televisiouransa, ja nämä ovat mahdollistaneet myös tienäämistä somen avulla.

Hieman erilainen on radiojuontaja Veronica Verhon tapaus. Verho on juontanut radiokanava NRJ:llä vuodesta 2017 alkaen. Hän voitti jo ensimmäisenä juontajavuotensa vuoden radiojuontajan palkinnon Radiogaalassa. 25-vuotias Verho aloitti työuransa kuitenkin jo vuonna 2012, kun hän alkoi julkaista videoita videopalvelu YouTubessa Mariieveronica-kanavallaan. Tilaa ja hänen YouTube-kanavallaan on kirjoitushetkellä 235 tuhatta ja suosituinta videota on katsottu 923 tuhatta kertaa. YouTuben lisäksi Verho vaikuttaa myös Instagramissa, jossa hänellä on 252 tuhatta seuraajaa ja tuottaa Poks-podcastsarjaa yhdessä some-vaikuttaja Sita Salmisen kanssa. Verholla on ollut siis jo vankka seuraajakunta ennen hänen uraansa radiotoimittajana. Some-uran vaikutuksia radiouraan on mahdotonta tietää. On kuitenkin pääteltävissä, että jos henkilöllä on jo valmiiksi uskollinen seuraajakunta, voi se näkyä myös hänen urassaan radiojuontajana. Kauppalehden artikkelissa vuodelta 2016 kerrottiin, kuinka tubettajat ovat nykyisin suosituimpia kuin poptähdet.

4 KAMPUSRADIO ON YHTEISÖMEDIA

Yhteisömedia on vaihtoehtoista, ei-kaupallista viestintää journalistin periaattein. Sen tavoitteena on palvella valtamediassa sivutettuja ryhmiä. Yhteisiä piirteitä yhteisömedialle ovat amatöörien sisällöntuotanto, yleishyödyllinen toiminta, yhteisöjen osallisuus ja paikallisten kielten suosiminen. Suomessa yhteisömedia mielletään yleensä nettimediaksi ja erityisesti mediaksi markkinointimiellessä, kun taas englannin kielessä yhteisömedialla (*community media*) tarkoitetaan yleensä yhteisöradiota ja –televisiota, sekä nettijulkaisuja, joiden sisältö on journalistista. (Nermes 2013, 1–4.) Yhteisömedian tarkka määrittelemine on hankalaa, sillä se on hyvin monimuotoista ja Suomessa huonosti tunnettua. Kyse on pääosin tavallisten kansalaisten tekemästä kolmannen sektorin journalistisesta viestinnästä. Toiminta on yleensä vapaaehtoistyönä tehtävää ja yhteisöt voivat olla paikallisia, mutta netin vuoksi useammin nykyään myös globaaleja. (Nermes 2013, 4–5.)

Yhteisöradio on yhteisön tai kansalaisten ylläpitämä, voittoa tavoittelematon radiokanava, joka tuo marginaaliset teemat ja äänet esiin. Se on yhteisömedian laajalle levinnein ja vanhin muoto, jonka ominaispiirteitä ovat esimerkiksi avoimuus yhteisön jäsenten osallistumiselle, riippumattomuus ja ei-kaupallisuus. (Juppi 2009.) Maailman yhteisöradioyhdistyksen (AMARC) mukaan yhteisöradio on ihanteellinen tapa edistää sanan- ja tiedon vapautta, kulttuurin kehitystä, mielipiteiden vastakainasettelua sekä aktiivista osallistumista paikalliseen elämään (AMARC Europe 2019). Kampusradio on yhdenlainen yhteisöradio. Kampusradioitoinnin ja sen historian tarkka määrittäminen Suomessa ja maailmalla on hankalaa, sillä sitä ei juurikaan tilastoida. Suomessa tällä hetkellä toimivia kampusradioita ovat ainakin lahtelainen Limuradio, Joensuun opiskelijoiden Karelia Kampusradio, Turun ammattikorkeakoulun Radio Tutka, Tampereen yliopiston Radio Moreeni ja Oulun ammattikorkeakoulun journalistiopiskelijoiden Radio Vinkka. Kampusradiot voivat pyöriä ympäri vuoden tai ajoittaa toimintansa tietyille ajanjaksoille. Yhteisöradion pyörittämiseen Suomessa ei tarvita erillistä yhteisöradiolupaa vaan radiot voivat toimia paikallisradioluvilla (Juppi 2009.)

Oulun ammattikorkeakoulun journalismin opiskelijat tekevät esimerkiksi joka vuosi kuuden viikon ajan Radio Vinkkaa, joka on osa heidän opintojaan. Sen lisäksi Oulussa on pyörinyt vuodesta 2012 lähtien korkeakoululaisten tuottama vappuradio Rattoradio. Radiota on tehty sekä FM-taajuuksilla, että nettiradiona (Rattoradio 2020). Rattoradion lisäksi Suomessa toimii myös toinen vappuradio. Pääkaupunkiseudulla on pyörinyt jo yhdeksän vuoden ajan Radiodiodi, joka toimii täysin opiskelijavetoisesti ja kuuluu sekä FM-taajuuksilla että verkossa (Radiodiodi 2020.)

5 TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO

Seuraavissa alaluvuissa esittelemme käyttämämme tutkimusmenetelmät sekä aineiston. Olemme haastatelleet tutkielmaa varten viittä eri kampusradiotekijää. Kartoitimme, missä korkeakouluissa Suomessa on toiminnassa kampusradio ja lähetimme haastattelupyynnön sillä kriteerillä, että radiokanavan nettisivuilta kävi selkeästi ilmi, että kanavalla on aktiivista toimintaa edes kerran vuodessa ennalta ilmoitettuna aikana.

Tutkimusmenetelmiksi valitsimme teemahaastattelun ja sisällönanalyysin. Teemahaastattelu on hyvä menetelmä, kun tarkoituksenamme on selvittää, millainen on toimiva kampusradio. Teemahaastattelujen avulla pääsemme suoraan käsiksi kampusradioiden tekijöiden mielipiteisiin siitä, mikä toimii ja mikä ei ja mitkä seikat vaikuttavat radion toimintaan. Sisällönanalyysin avulla pyrimme etsimään haastatteluista yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia.

Teemahaastatteluissa tuli esille paljon sellaisia asioita, joista olimme jo keskenämme keskustelleet ja joista olimme täysin samaa mieltä. Yllätyimme kuitenkin, että onnistuimme löytämään kiinnostavia havaintoja kampusradioiden toiminnan yhtäläisyyksistä ja eroavaisuuksista. Parhaan mahdollisen analyysin saavuttamiseksi päätimme kokeilla työskentelytekniikkaa, josta emme olleet etukäteen sopineet. Toinen meistä luki teemojen alle avattuja haastatteluvastauksia ääneen ja toinen mietti rauhassa sisällönanalyysiä. Hyvän näkökulman löydyttyä keskustelimme sen vielä yhdessä selkeäksi ja kirjasimme analyysiin.

5.1 Teemahaastattelu

Tutkimushaastattelu on yksi tiedonhankinnan perusmuoto ja se soveltuu monenlaisiin tarkoituksiin. Haastattelu on ihmiselle luontainen tapa hankkia tietoa, sillä se auttaa keskustelun kautta ymmärtämään, miksi ihmiset toimivat tietyllä tavalla ja miten he arvottavat asioita. Lisäksi haastattelu on metodina miellyttävä sekä tutkijalle että tutkittavalle, sillä se on lähellä arkista käytäntöä ja molemmat tietävät suunnilleen, mitä odottaa. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 11–12.)

Teemahaastattelu on lomakehaastattelun ja strukturoimattoman eli avoimen haastattelun väli-
muoto, josta puhutaan puolistrukturoituna haastatteluna. Termi tulee siitä, että haastattelu kohden-
netaan tiettyihin teemoihin, joista keskustellaan. Termiä ei esiinny muissa kielissä, vaan tämänta-
paisista haastatteluista käytetään useita erilaisia nimityksiä. Teemahaastattelun lähtökohtana on
oletus siitä, että kaikkia yksilön kokemuksia, ajatuksia, tunteita ja uskomuksia voidaan tutkia tällä
menetelmällä. Teemahaastattelun etu on se, että se tuo tutkittavien äänen kuuluviin ja ottaa huo-
mioon sen, että ihmisten tulkinnat asioista ovat keskeisiä ja merkitykset syntyvät vuorovaikutuk-
sessa. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 47–48.)

Haastattelussa ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa haastateltavan kanssa, joten se
luo mahdollisuuden suunnata tiedonhankintaa itse tilanteessa sekä saada esiin vastausten taustalla
olevia motiiveja. Vaikka haastattelu on metodina helppo, sisältyy siihen monia ongelmia. Haas-
tattelu vie aikaa ja sen katsotaan sisältävän monia virhelähteitä, joita aiheutuu niin haastateltavasta
kuin haastattelijastakin. Sen lisäksi haastatteluaineiston analysointi, tulkinta ja raportointi on usein
haastavaa, sillä valmiita malleja ei ole olemassa. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 34–35.)

Toteutimme teemahaastattelut rakentamalla omien pohdintojemme ja tutkielmaan liittyvien kysy-
mysten pohjalta valmiin kyselypohjan, joka sisälsi kymmenen kysymystä (LIITE1). Haastattelimme
kampusradioiden tekijöitä marras-joulukuussa 2020. Haastattelut tehtiin etänä videoneuvottelujär-
jestelmän avulla vallitsevan koronatilanteen sekä etäisyyksien vuoksi. Noudatimme haastatteluissa
valmista kysymyspohjaa, mutta esitimme täydentäviä lisäkysymyksiä annettujen vastausten perus-
teella. Emme tehneet haastatteluja kahdestaan, vaan haastattelimme kumpikin osan tekijöistä ja
taltioimme haastattelut analysointia varten. Tekemiemme haastattelujen taltioinnit ovat meidän hal-
lussamme.

5.2 Sisällönanalyysi

Sisällönanalyysi on tekstianalyysia, jossa etsitään ja tarkastellaan tekstin inhimillisiä merkityksiä ja
pyritään kuvaamaan niitä sanallisesti. Sisällönanalyysillä voidaan analysoida dokumentteja järjes-

telmällisesti ja objektiivisesti ja sillä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä tiivistetty ja yleismuodollinen kuvaus, jotta voidaan tehdä selkeitä ja luotettavia johtopäätöksiä tutkittavasta ilmiöstä. Tällä analyysimenetelmällä saadaan kuitenkin vain järjestettyä kerätty aineisto, eikä sitä voi siis esittää suoraan tutkimuksen tuloksina. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 117–120.) Sisällönanalyysin tekeminen ei vaadi syvällistä teoreettista tietämystä, joten aloittelijakin pystyy suhteellisen helposti tuottamaan hyvää sisällönanalyysiä (Tuomi & Sarajärvi 2018, 145).

Sisällönanalyysi voi olla aineistolähtöistä, teorialähtöistä tai teoriaohjaavaa. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä alkuperäinen data pelkistetään eli aineistosta karsitaan tutkimuksen kannalta epäolennainen pois. Sen jälkeen aineisto ryhmitellään eli etsitään samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä, jotka ryhmitellään eri luokiksi. Ryhmittelyä seuraa aineiston käsitteellistäminen, jossa erotetaan tutkimuksen kannalta olennainen tieto, jonka perusteella muodostetaan teoreettisia käsitteitä. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä siis saadaan vastaus tutkimuskysymykseen yhdistelemällä käsitteitä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 121–127.)

Teorialähtöisessä sisällönanalyysissä aineiston analyysin luokittelu perustuu aikaisempaan käsitejärjestelmään, esimerkiksi teoriaan. Ensimmäisenä teorialähtöisessä sisällönanalyysissä muodostetaan analyysirunko, jonka sisälle muodostetaan aineistosta erilaisia luokituksia ja kategorioita. Aineistosta voidaan poimia sekä analyysirunkoon kuuluvat että sen ulkopuolelle jäävät asiat, ja ulkopuolelle jäävistä asioista voidaan muodostaa uusia luokkia. Näin voidaan testata aikaisempaa käsitejärjestelmää uudessa kontekstissa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 127–128.) Teoriaohjaava sisällönanalyysi etenee aineistolähtöisen sisällönanalyysin lailla lähtökohdiltaan aineiston ehdoilla. Erona on, miten käsitteellistämisvaiheessa empirinen aineisto liitetään teoreettisiin käsitteisiin, sillä teoriaohjaavassa sisällönanalyysissä käsitteet tuodaan valmiina, ilmiöstä jo tiedettynä tietona. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 133.) Valitsimme omaksi sisällönanalyysimenetelmäksemme aineistolähtöisen sisällönanalyysin, koska koimme, että tutkielmaamme liittyvää teoriapohjaa ei ole tarpeeksi, jotta olisimme voineet tehdä teorialähtöistä tai -ohjaavaa sisällönanalyysiä.

5.3 Kampusradioiden esittelyt – rakkaudesta lajiin

Suomessa toimivat kampusradiot eivät noudata mitään yhtä ja samaa toimintamallia. Haastattelemllemme kampusradioille yhteistä on toiminnan vapaamuotoisuus (haastattelut ovat tekijöiden hallussa). Kanavat eivät ole sidottuna yhteen tietynlaiseen formaattiin. Niiden soundi on aina tekijöidensä kuuloinen. Kampusradiot pystyvät ottamaan ohjelmien vetäjiä mukaan matalalla kynnyksellä. Toisissa tekijöiden edellytetään olevan koulun opiskelija, kun taas toiset ottavat myös koulunsa ulkopuolisia radion tekemisestä kiinnostuneita mukaan toimintaan.

Kampusradion rooli osana koulujen journalismiin ja radioon liittyviä opintoja vaihtelee jonkin verran eri radioiden välillä. Haastatelluista kampusradioista kolmen toimintaan liittyy journalismin opintoja: Tampereen yliopiston Radio Moreenilla, Turun ammattikorkeakoulun Radio Tutkalla ja Oulun ammattikorkeakoulun Radio Vinkalla. Mukana on myös yksi puhtaasti vapun ympärille rakennettu kampusradiota, jotka pyörivät täysin opiskelijavetoisesti. Suomessa opiskelijoiden omat vappuradiot ovat Helsingissä Radio Diodi ja Oulussa Rattoradio. Haastattelimme lisäksi Lahden LAB ammattikorkeakoulun tiloissa toimivaa Limu Radiota. Limu erottuu joukosta sillä, että siinä on mukana koulun kantahenkilökuntaa, mutta ei ole kuitenkaan kytkettynä alan varsinaisiin opintoihin mitenkään.

5.3.1 Radio Moreeni, Tampereen yliopisto

Radio Moreeni on poikkeuksellinen tapaus Suomen kampusradioissa, sillä sitä on lähetetty FM-taajuudella perustamisvuodestaan 1989 lähtien. Radio Moreeni on ainut yliopiston omistama paikallisradio Suomessa. Oman ohjelmasisällön lisäksi Moreenissa ajetaan ulos kaikki Tampereen yliopiston journalistiikan radioon suuntautuvien kurssien sisällöt. Moreenin ohjelmisto on nähtävissä radion nettisivuilla kolmeksi päiväksi eteenpäin. Ohjelmistossa on keväällä 2021 noin kolmekymmentä otsikko-ohjelmaa, jotka vaihtelevat lukukausittain. Suurin osa ohjelmista tulee joko keran viikossa tai kahdessa. Tarjonnan kirjo on laaja ja vaihtoehtoisuus on ilmiselvää. Kanavalla on kuultavissa esimerkiksi kuubalaisen ja virolaisen musiikin erikoisohjelmat. Isommat ohjelmakokoukset Moreenissa on Tampereen kaupunginvaltuuston kokouksien lähettäminen ja sunnuntain jumalanpalveluksen lähettäminen Tampereen tuomiokirkosta. Moreenissa työskentelevät päätoimittaja, toimituspäällikkö, toimittaja ja äänisuunnittelija. Selkeästä toimituksellisesta rakenteesta huolimatta sen parissa työskentelee myös joukko vapaaehtoisia. Moreenin lähettää ohjelmaa 24

tuntia vuorokaudessa. Suoraa lähetystä kuuluu riippuen päivästä 4–6 tuntia. Muuten asemalla kuuluu uusintoja ja klassista musiikkia. (Sulonen 2021.)

5.3.2 Radio Vinkka, Oulun ammattikorkeakoulu (Oamk)

Radio Vinkka on Oulun ammattikorkeakoulun journalistiopiskelijoiden tuottama kampusradio, jonka lähetykset kuuluvat vuosittain kuuden viikon ajan kampuksella ja netissä. Radio Vinkassa sisältöä tuottavat oppilaat ja toiminnasta vastaa lehtori Kati Teirikko. Sen lisäksi kampusradiotoiminta työllistää myös Oulun ammattikorkeakoulun tietotekniikan ammattilaisia. (Teirikko 2020.)

Radio Vinkassa tunnit ovat jaettu laajempiin kategorioihin, joiden mukaan oppilaat ovat rakentaneet lähetystuntinsa sisältöä. Kategoriat ovat järjestyksessä ensimmäisestä viimeiseen ajankohtainen, opiskelijaelämä, Life Style ja vapaamuotoinen kokeilevämpi tunti. Ohjelmissa käsitellään ajankohtaisia asioita, ajetaan inserttejä, otetaan studiovieraita ja ajoittain otetaan linjalle opiskelijareportteri studion ulkopuolelta. (Teirikko 2020.)

Radiotoimituksen tarkoitus on simuloida oikeaa radiotyöympäristöä ja sen toimintaa. Idean mukaisesti radiossa on mukana myös tuottajia, joiden roolia toimittavat vanhemman vuosikurssin opiskelijat. Radiolähetysten tekeminen ja tuottajana toimiminen kuuluvat pakollisena osana Oamkin journalismin opintoihin, mutta näiden lisäksi oppilailla on mahdollisuus saada opintopisteitä tekemällä Radio Vinkan iltavuoroja. (Teirikko 2020.)

5.3.3 Radio Tutka, Turun ammattikorkeakoulu (Turku Amk)

Turun ammattikorkeakoulun lehtori Pia Oförsagd kertoo haastattelussa, että Radio Tutka on siirtynyt nettiin vuonna 2006. Radiotyö on aina ollut olennainen osa journalismin opetusta Turussa. Ensin Diakonia ammattikorkeakoulussa ja vuodesta 2011 eteenpäin Turun Amkissa. Radio Tutkassa opiskelijat tekevät suoraa lähetystä ja radiotyö on osana pakollisia medianomin opintoja. Aluksi Tutkassa tehtiin muutaman viikon mittaisia radioprojekteja. Tietty ryhmä opiskelijoita suorittavat radiotyönkurssin tekemällä suoraa lähetystä. Tarkoitus oli intensiiviprojektina tehdä mahdollisimman aitoa radiota niin että radiota lähetettiin arkisin neljästä kuuteen tuntia. (Oförsagd 2021.)

Radio Tutka koki muutoksia siinä vaiheessa, kun radiostudio siirrettiin keskeiselle näkyvälle paikalle kampuksella. Opiskelijoiden toiveesta Radio Tutkaa laajennettiin, koska monet kaipaivat enemmän aikaa radiostudiossa. Opiskelijat halusivat itse järjestäytyä ja alkaa kehittämään laajempaa radiotoimintaa. Vuodesta 2016 eteenpäin Radio Tutkan toimitus on opiskelijavetoinen. Joka vuosi toimitukseen valitaan uudet toimituspäälliköt, jotka ovat vanhemman vuosikurssin journalismin opiskelijoita. Toimituspäälliköitä on kaksi ja he johtavat päivittäistä toimintaa. Toimitus jakautuu tiimeihin, joihin kuuluu markkinointi, musiikki- ja uutistiimi. Tutkassa järjestetään viikoittain toimituspalaveri, jossa on mukana journalismin opettajia. Radio Tutka järjestäytyy joka lukuvuoden alussa uudestaan. Alkuun järjestetään suunnittelutunnit, joissa määritetään, ketä on mukana ja mitä kukakin haluaa tehdä ja tässä vaiheessa myös kauden ohjelmakartta alkaa kehittyä. Kampusradio on vapaaehtoistoimintaa opiskelijoille ja lähetykset tulevat ulos ilta-aikaan. Toiminnassa mukana olemisesta saa opintopisteitä, mutta se ei ole osana pakollisia journalismin opintoja. (Oförsagd 2020.)

5.3.4 Rattoradio, Oulu

Rattoradio on oululaisten korkeakouluopiskelijoiden yhdessä tekemä vappuradio. Se kuuluu Oulussa FM-taajuuksilla sekä nettiradiona joka vuosi kahden viikon ajan opiskelijavapun aikaan. Rattoradion hallituksen puheenjohtaja Mikko Hyvönen kertoo haastattelussa Rattoradion toimineen vuodesta 2013 saakka. Toiminta sai alkunsa kuitenkin jo vuonna 2011, kun oululaiset opiskelijat Outi ja Tytti viettivät vappua Tampereella ja tutustuivat siellä toimineeseen Rakkauden Wappuradioon, josta he saivat idean tehdä samaa Oulussa. Vuonna 2012 Tytti ja Outi aloittivat tekemällä Oulu-klippejä Rakkauden Wappuradioon ja tuolloin lähetys kuultiin myös Oulussa radiokerhon mastosta. Vuonna 2013 Rattoradio teki ensimmäisen oman lähetyksensä Oulussa FM-taajuuksilla ja on jatkanut toimintaansa siitä lähtien. (Hyvönen 2020.)

5.3.5 Limuradio, LAB ammattikorkeakoulu

LAB Ammattikorkeakoulussa työskentelevä projektisuunnittelija Teppo Luoma kertoo, että Limuradio eli Lihamuki Radio on toiminut Lahdessa vuodesta 2013. Radio toimii koulun tiloissa ja on sen

rahoittama. Itse sisältö radioon rakentuu pitkälti vapaaehtoisminnalla. Limuradion nettisivujen mukaan kampusradio on radiokanava, jota ylläpitävät täysin tai osittain kanavaa isännöivän oppilaitoksen (tässä tapauksessa LAB Ammattikorkeakoulun) opiskelijat. Kanava liittyy täysin, osin tai ei ollenkaan opintoihin. (Luoma 2020.)

Limuradio on toiminut sekä kampuksella soitettavana radiokanavana että nettiradiona. Tällä hetkellä radio on netissä ja suunnitteilla on mahdollistaa myös kuunneltavuus uudella kampuksella, johon radio on muuttanut vuonna 2018. Limuradio toimii myös oppimisympäristönä LAB Ammattikorkeakoulussa. Vaikka koulussa ei ole journalismin opetusta, voi radion tiloja ja laitteita käyttää esimerkiksi podcastien tekemiseen tai asiantuntijahaastattelujen tekemiseen. Limuradion sivuilla kerrotaan sen olevan vaihtoehto. Kanavaa suositellaan kuunneltavaksi, jos kiinnostuksen kohteisiin kuuluu klubimusiikki, rock, populaarimusiikki, paikalliskulttuuri ja päättömät jutut. Limuradion kerrotaan olevan radiokanava, joka ”vangitsee sisäänsä jotakin olennaista lahtelaisuudesta”. (Limuradio, 2019.)

6 HAASTATTELUJEN ANALYSOINTI

Jotta saamme paremman kuvan siitä, miten mikäkin haastattelemistamme kampusradioista toimii ja on järjestäytynyt, olemme poimineet haastatteluista tärkeimmät asiat ja verranneet niitä toisiinsa. Tavoitteenamme on ollut löytää yhteneväisyyksiä ja poikkeumia radioiden toimintatavoissa ja löydösten perusteella rakentaa kuvaa mahdollisimman hyvin organisoituneesta kampusradiosta. Olemme käyneet läpi haastatteluja etsien vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Miten kampusradioiden tekijät ovat järjestäytyneet? Miten ohjelmasisältöjä rakennetaan? Miten kampusradion toiminta on kytköksissä opetukseen? Mistä radion kulut koostuvat? Lisäksi olemme nostaneet esille havainnot, jotka ovat ominaisia jollekin tietylle kampusradiolle. Tällaisia nostoja voivat olla esimerkiksi tietyt yhteistyöt ja erikoistuminen tietynlaiseen ohjelmasisältöön.

6.1 Ketkä ovat toiminnan takana?

Yksi kiinnostavimmista ja laajimmista kysymyksistämme tutkimuksessa pyrkii kartoittamaan ketkä kampusradioita varsinaisesti tekevät ja kuinka tämä tekijöiden joukko saadaan koottua yhteen. Haastattelemissamme kampusradioissa on erilaisia järjestelyitä. Oulun ammattikorkeakoulun Vinkka Radio, Turun ammattikorkeakoulun Radio Tutka ja Tampereen yliopiston Radio Moreeni tukevat toiminnallaan journalismin ja journalistiikan opintoja ja mukana radioiden toiminnassa on oppilaitosten henkilökuntaa, jotka ovat journalismin ammattilaisia.

Kampusradiotoiminta voi toisaalta perustua puhtaasti vapaaehtoisuuteen ja rakkauteen radiota kohtaan viestintävälineenä. Lahden Limuradio perustettiin alun perin radioharrastajien toimesta ajatuksena tuoda nettiradiotoimintaa Suomeen. Vapaaehtoisuuteen perustuva radio on kuitenkin ajan mittaan löytänyt myös opetuksellisia tarkoituksia Lahden LAB ammattikorkeakoulun tiloissa. Oulussa joka vuosi vapun aikaan lähetyksiä tekevä Rattoradio taasen on kaikille halukkaille ohjelmantekijöille avoin viiden euron liittymismaksua vastaan.

Analysoidessamme näiden viiden kampusradion eroja päädyimme ihmettelemään, että miksi yksikään toimijoista ei ole lähtenyt rakentamaan kampusradiostaan laajempaa kokonaisuutta, joka ottaisi paremmin huomioon muutkin kuin pelkästään journalismin opiskelijat. Kouluissa, joissa jour-

nalismia opetetaan, on käytössä malli, jossa radio tukee lähinnä oman alan opiskelijoita. Rattoradiossa tekijöitä ei valikoida koulutustaustan perusteella, mutta kahden viikon mittainen intensiivijakso ei ole täysin vertailukelpoinen. Limuradiossa on toisaalta ollut pakko katsoa tekijöiden joukkoa laajemmin, sillä koulussa ei ole journalismin opetusta. Radiostudiota ovatkin hyödyntäneet eri alojen opiskelijat esimerkiksi haastattelutarkoituksiin, mutta varsinaisen lähetysvirtaradion tekemiseen kiinnostuneita on ollut vaikeaa löytää.

6.1.1 Opiskelijälähtöinen toiminta

Turun ammattikorkeakoulun lehtori Pia Oförsagd kertoo haastattelussaan, että Radio Tutka alkoi rakentumaan tämänhetkiseen muotoonsa vuonna 2016, kun opiskelijat itse halusivat järjestäytyä ja tehdä enemmän radiota. Radio Tutkan toiminta rakentuukin vahvasti juuri opiskelijoiden ympärille. He itse muodostavat lukukauden alussa radiotoimituksen, johon valitaan vanhemmista journalismin opiskelijoista toimituspäälliköt. Radio Tutkan lähetyksiä kuullaan yleensä iltapäivällä ja illalla. (Oförsagd 2020.)

Oppilaitoksen henkilökuntaa on mukana toimituksen viikoittaisissa palavereissa. Vuonna 2020 heitä oli Radio Tutkan toiminnassa mukana kolme, Oförsagd mukaan lukien, mutta vuodesta 2021 eteenpäin heitä tulee olemaan kaksi. Lukukauden alussa oppilaitoksen henkilökunta selvittää, kuinka moni koulun opiskelija on halukas osallistumaan radion tekemiseen. Halukkaiden tekijöiden kanssa aloitetaan kauden alussa radion soundin ja ohjelmakarttojen suunnittelu. Osa tekijöistä saadaan Turun ammattikorkeakoulun medianomiopintojen kautta, sillä radiolähetysten tekeminen on osa heidän koulutustaan. (Oförsagd 2020.)

Myös Oulun ammattikorkeakoulun Radio Vinkassa lähetysten tekeminen kuuluu osaksi medianomin opintoja. Lähetysten tekemisestä vastaavat Oamkin lehtori Kati Teirikko ja radiotoiminnan kurssille osallistuvat opiskelijat, joita on yleensä noin parikymmentä. Toiminnassa on myös mukana neljä vanhemman vuosikurssin opiskelijaa, jotka hoitavat tuottajan tehtäviä. Näiden lisäksi radiotoiminta työllistää tekniikasta vastaavaa Oamkin järjestelmäasiantuntija Pasi Tyybäkinjaa sekä tietotekniikkatuen henkilöstöä, jotka vastaavat radiolähetysten striimauksesta. Viimeisen parin vuoden ajan opiskelijat ovat voineet halutessaan myös suorittaa lisäopintoja tekemällä Radio Vin-

kassa ilta- ja viikonloppulähetyksiä. Samaan aikaan tutkimuksemme kanssa ilta- ja viikonloppulähetyksiä on tekemässä yli kymmenen vapaaehtoista opiskelijaa. Lähetyksiä kuullaan kuutena päivänä viikossa. (Teirikko 2020.)

Radio Moreenin toimituspäällikkö Eve Sulonen kertoo, että Radio Moreeni on alun perin perustettu vuonna 1989, jotta Tampereen yliopiston toimittajaopiskelijat pystyivät harjoittamaan käytännön taitoja. Sen lisäksi radion ajateltiin olevan hyvä väline Tampereen yliopiston asioiden tiedottamiseen. Moreenin toimitus muodostuu Sulosen lisäksi yhdestä vakituisesta toimittajasta, äänisuunnittelijasta ja vaihtelevasta joukosta harjoittelijoita, joita otetaan toimitukseen 2–4 henkilöä kerrallaan. Tampereen yliopistossa radion tekeminen kuuluu osaksi opintoja ja tekijöitä saadaan sitä kautta. (Sulonen 2021.)

Sulonen kertoo oman työnkuvansa muuttuneen 3–4 vuotta sitten, kun toimituspäälliköstä tuli osa journalistiikan opetusta. Käytännössä tämä tarkoittaa, että Sulosen työajasta noin puolet on radion tekemistä ja puolet opettamista. Äänisuunnittelijan työajasta iso osa menee journalistiikan opetuksessa. Moreenilla on toimituksen lisäksi ohjelma-avustajia, jossa on mukana yliopiston opiskelijoita, mutta myös muita intohimoisia radiotekijöitä, esimerkiksi musiikkiharrastajia. (Sulonen 2021.)

Moreenin, Tutkan ja Vinkan toiminnasta voidaan siis huomata, että kolme toisistaan erillään olevaa alan opetusta tarjoavaa instituuttia ovat rakentaneet kampusradiotoimintaa pitkälti samoista lähtökohdista. Radiota käytetään opetustarkoitukseen pakollisten kurssien muodossa sekä jokainen laitos on omalla tavallaan pyrkinyt löytämään käyttötarkoituksia radiostudiolle muina aikoina. Parhaiten tässä on onnistunut Moreeni, jossa FM-taajuudella kuultavaan radioon myydään ohjelma-aikaa alueen muille toimijoille.

6.1.2 Polttoaineena rakkaus radioon

Rattoradion hallituksen puheenjohtaja Mikko Hyvönen kertoo, että Rattoradio tekee lähetyksiä vuosittain noin kymmenen päivää opiskelijavapun eli ”wapun” aikana. Lähetyspäivien määrä vaihtelee vuodesta riippuen ja viimeinen lähetyspäivä on aina vappuaattona 30. huhtikuuta. Rattoradion vakituinen työryhmä koostuu hallituksesta ja päätoimituksesta. Hallitus hoitaa kaikki radion paperityöt, hankkii tilat ja vastaa muista käytännön asioista ja päätoimitus on vastuussa sisällöstä eli kartoittaa sekä valitsee mahdolliset ohjelmatekijät. (Hyvönen 2020.)

Radio-ohjelmien tekijäryhmä vaihtuu vuosittain, sillä ohjelmatekijöitä ja sisältöjä haetaan joka vuosi erikseen. Hakijoita on Hyvösen mukaan joka vuosi paljon, joten jonkin verran ohjelmia pitää karsia. Hyvönen arvelee ohjelmatekijöitä olevan vuosittain noin 130, joista osa tekee radiolle useampaa ohjelmaa. Ohjelmien määrä vaihtelee hieman vuosittain, yleensä erilaisia ohjelmia on noin 50–80. (Hyvönen 2020.)

Lahden Limuradion kantahenkilökunta muodostuu vastaavasta päätoimittajasta Ari Hautaniemestä, joka toimii myös LAB-ammattikorkeakoulun kehittämispäällikkönä ja Teppo Luomasta, joka vastaa tekniikasta, kouluttaa ihmisiä ja ylläpitää kontakteja. Muuten tekijät koostuvat vapaaehtoisista sekä LAB-ammattikorkeakoulun opiskelijoista. Ennen koronapandemian alkua Limussa pyöri viisi eri ohjelmaa ja yhdessä ohjelmassa oli yhdestä kahteen tekijää. Aktiivisimmillaan radiota on ollut tekemässä kymmenestä kahteentoista ihmistä samanaikaisesti. Tällä hetkellä radio on järjestäytymässä uudelleen ja uusissa rekrytoinneissa on alustavasti saatu kerättyä noin 15 uutta aktiivista markkinointiin ja ohjelmien tuottamiseen. (Luoma 2020.)

Jos mietitään uudenlaisen toimivan kampusradiokonseptin kehittämistä, on tärkeää pohtia, mitä Rattoradio tekee oikein saadessaan niin valtavan tulvan vapaaehtoisia ohjelmantekijöitä vuosittain. Huomioitavaa on myös se, että Limuradion tekijöissä ei ole journalismin opiskelijoita, vaan se on brändätty avoimeksi paikaksi kaikille alueen radion tekemisestä kiinnostuneille. Silti jostain syystä Limulla on ajoittain hankaluuksia ollut löytää tekijöitä. Rattoradiolla on selkeästi, jokin rooliaan suurempi maine, joka saa ihmiset kiinnostumaan osallistumisesta. Voisiko tuota mainetta hyödyntää, kun pohdintaan teemoja kuten Oulun yliopisto ja tulevaisuuden kampusradio?

6.2 Ohjelmasisältöjen määrittäminen ja rakentaminen

Turun ammattikorkeakoulun lehtori Pia Oförsagd kertoo, että Radio Tutkan kohderyhmä on pysynyt aina samana. Sisältö suunnataan korkeakouluopiskelijoille ja nuorille aikuisille, mutta joka kauden alussa mietitään yhdessä, millainen Radio Tutka haluaa olla, mitkä ovat radion arvot ja missä kehikossa toimitaan. Oförsagdin mukaan Tutkassa sallitaan kokeellisuus sekä irrottelu ja ohjelmia tehdään vapaasti omien oppimistavoitteiden mukaisesti, jonka vuoksi sisältöä on hyvinkin erilaista. (Oförsagd 2020.)

Lähetysten määrään Radio Tutkassa vaikuttaa pitkälti se kuinka paljon porukkaa radiota on tekemässä. Lukuvuosi 2020–2021 on ollut poikkeuksellinen koronan takia ja radiota on tehty toimittajien kotoa Radio Jar -ohjelmistolla, joka on pilottikokeilussa. Oförsagdin mukaan lähetyksiä on kolmena päivänä viikossa kello 16–20, kun taas Radio Tutkan verkossa ohjelmatiedoissa ilmoitetaan lähetystä tulevan tiistaisin ja keskiviikkoisin 17–20. Tutkassa on kokeiltu laajamittaisempaa toimintaa. Kaudella 2019–2020 lähetykset alkoivat arkisin kolmelta ja jatkuivat iltaan kello yhdeksään asti. Tekijöitä kannustetaan myös “on demandiin” eli podcast-jaksojen taltioimiseen radion verkkoon. Podcasteja Tutkassa voi julkaista heidän Spotify-tilillään ja niiden tarkoituksena on saada näkyvyyttä opiskelijoiden tekemisille. (Oförsagd 2020.)

Tampereella Radio Moreenissa radiovirtaa lähetetään ympärivuorokauden viikon jokaisena päivänä ja vaihtelevia ohjelmia tulee päivän aikana noin 7–10 tunnin ajan. Lauantai on muista päivistä poikkeava, sillä silloin ei tule ohjelmia ollenkaan, vaan koko päivän radio lähettää klassista musiikkia. Moreenin lähetysten runko on pysynyt Sulosen mukaan aika lailla samana viimeisen kahdenkymmenen vuoden ajan, ainoastaan uutis- ja ajankohtaisohjelmien määrää on vähennetty pari vuotta sitten. Sulosen mukaan suurin ohjelmakarttaa määrittävä tekijä on resurssit eli kuinka paljon toimituksessa on työntekijöitä. (Sulonen 2021.)

Radio Moreenin ohjelmasisältö on hyvin tekijä- ja ohjelmälähtöistä, koska Moreenilla on paljon ohjelmia laidasta laitaan, joten kohdeyleisöjä mietitään ohjelmakohtaisesti. Sulosen mukaan Tampereen yliopisto ei ohjaile Moreenin ohjelmasisältöjä, mutta radion ja yliopiston välillä vallitsee kuitenkin yhteisymmärrys, eli Moreenissa tehdään paljon sisältöä Tampereen yliopistossa tehtävästä tutkimuksesta. Tämä rajaa Sulosen mukaan kohdeyleisöä jonkin verran ihmisiin, jotka ovat kiinnostuneita tutkimus- ja tiedeasioista ja akateemisesta maailmasta. Samaan aikaan Moreenilla on kuitenkin myös nuorille suunnattuja sisältöjä, esimerkiksi Tampereen kaupungin nuorisopalvelut käyvät Moreenissa tekemässä musiikkiohjelmaa ja tamperelaiset lukiot tekevät myös paljon ohjelmia. Moreenissa käytetään WhatsAppia ja sosiaalisen median kanavia, mutta Sulosen mukaan parhaiten kuuntelijoiden osallistaminen toimii niin, että ohjelmatekijät saavat itse tehdä halutessaan kontaktityötä ohjelmiensa parissa. (Sulonen 2021.)

Rattoradiossa tuntien sisällöt ovat enimmäkseen tekijöiden harteilla, koska sisältöjen suhteen halutaan pitää yllä vapautta, mutta ohjelmat suunnataan kuitenkin opiskelijälähtöisesti nuorille ja ai-

kuisille. Hyvösen mukaan lähetyksissä on kuitenkin tiettyjä ehtoja ja vaikuttavia tekijöitä, esimerkiksi politiikasta pyritään pysymään kaukana ja sisältöjä mietitään niin, että päiväsaikaan radiosta kuuluu perheellisemmille sopivaa sisältöä ja ”roisimmat” sisällöt sijoitetaan iltaan. (Hyvönen 2020.)

Rattoradiota lähetetään kahden viikon ajan ympäri vuorokauden vappupäivän ollen viimeinen lähetyspäivä. Musiikkivalinnat ovat täysin tekijöistä kiinni ja mainokset tulevat kerran tunnissa yhteen putkeen, jotta tekijöiden ei tarvitse rakentaa tuntiensa sisältöjä mainosten ympärille tai niiden mukaan. Ohjelmatekijät voivat halutessaan osallistaa kuuntelijoita WhatsAppin, Instagramin ja studio-puhelimen kautta, mutta se ei ole pakollista. (Hyvönen 2020.)

Limuradiossa pyörii ympäri vuorokauden joko suoraa lähetystä, uusintoja tai musiikkia. Limussa halutaan korostaa lahtelaisuutta nimestä lähtien. Radion nimi on lyhenne perinteikkäästä lahtelaisesta herkusta: lihamukista. Ohjelmia tehdään kuitenkin Luoman mukaan hyvin laidasta laitaan, muun muassa rock-painotteista musiikin erikoisohjelmaa, johon he saivat Svart records levy-yhtiöltä ennakkokuunteluun musiikkia. Kuunteliijaennätyksiä rikkoi parisuhdeterapeutin vetämä ohjelmaosio. Luoma kertoo, että musiikkipainotteiset ohjelmat ovat olleet heille suurin ja helpoin aihealue. Kanavaa halutaan profiloida siten, että siellä soitetaan myös paljon suomalaista musiikkia, jota ei muuten kuulla radiossa. (Luoma 2020.)

Radio Vinkan lähetyspäivät ovat maanantai, tiistai ja keskiviikko. Lähetystä ajetaan ulos neljän tunnin ajan 12–16 ja sitä voi kuunnella maksutta netissä. Keväällä 2021 Radio Vinkassa tehtiin pilottikokeiluna ilta- ja viikonloppuvuorojen lähettämistä. Joukko vapaaehtoisia radiotyönkurssin käyneitä opiskelijoita teki vapaamuotoista sisältöä kampusradioon. Radio Vinkassa toimittajat vaikuttavat itse lähes täysin siihen, mitä heidän juontamansa tunnin aikana tullaan kuulemaan. Oamkin medianomiopintojen radiotyön kurssiin kuuluvat lähetysten tekemisen lisäksi inserttien teko, ja näitä kuullaan lähetysten aikana. Vinkassa tunnit erotetaan toisistaan tasatunnein lähetettävällä uutislähetyksellä, jossa päivälle osoitettu uutistoimittaja lukee itse koostamansa radiouutiset. Uutisia Radio Vinkassa toimitetaan ajankohtaisuus ja paikallisuus edellä. Yhden lähetystunnin aikana ajetaan yleensä ulos yksi insertti, reportaasi tai studiovieraan haastattelu. Aiheet näissä osioissa määräytyvät usein opiskelijoiden omien mielenkiinnonkohteiden sekä opiskelijatuottajien antamien ideoiden mukaan.

Mielestämme haastatteluissa esille nousseiden tietojen perusteella ohjelmasisältöjen kohdennuksella on paljonkin väliä siihen, miten radio löytää kuulijakuntansa. Esimerkiksi Rattoradion etuna

on se, että sen sisältö on selkeästi kohdennettu opiskelijoilta opiskelijoille. On selvää, että vappu lähetysajankohtana tarjoaa automaattisesti kiinnostusta opiskelijoiden näkökulmasta.

Kun tarkastellaan Limuradion kaikkea kaikille tyyppistä sisältöä ja Radio Vinkan puhtaasti journalismiin painottuvaa sisältöä, näemme toiminnoissa muutamia heikkouksia. Jos verrataan Limuradiota Moreeniin, on selvää, että Tampereella on onnistuttu paremmin sisällön kohdentamisessa, joka lisää radion kuunneltavuutta. Radio Vinkan journalismipainotteisessa tekemisessä voi mielestämme unohtua helposti lähestyttävyyys ja rentous, kun kokemattomilta radion tekijöiltä vaaditaan journalismin näkökulmasta laadukasta sisältöä. Liiallinen journalismiin painottaminen voi karsia myös muilta aloilta radion tekemiseen kiinnostuneita opiskelijoita. Niin Radio Vinkka kuin myös Radio Tutka ovat tällä hetkellä profiloituneet vahvasti journalismin opiskelijoiden omiksi alustoiksi, joka saattaa vaikuttaa myös kuulijoiden löytämiseen.

6.3 Opetuksen rooli kampusradioiden toiminnassa

Oppimissuunnitelmassa Turku Amkissa on radion työn osalta yksi pakollinen radiojournalismin kurssi, jonka sisältöjä tehdään Radio Tutkaan. Sen lisäksi opiskelijat voivat valita pari kurssia, jotka liittyvät radiotuotantoon: juontamisen ja lähetystekniikan harjoitteluun. Pelkän kampusradiotoiminnan sijaan kurssit kytketään vielä enemmän tämän päivän radion tekemiseen. Oförsagd pohtii haastattelussaan, että opintosuunnitelmaan markatuilla radiotyön kursseilla tavoitellaan nykypäiväistä lähetysvirtaa. Kun kyse on ammattikorkeakoulun kurssista, jolla opetetaan nykypäiväisen lähetysvirran tekemistä, sisällössä täytyy olla tietyt elementit. Tämä tarkoittaa sitä, että se ei ole niin vapaamuotoista kuin kampusradiossa. Kampusradioon jokainen tulee omilla tavoitteilla ja siten se kuulostaa hyvin erilaiselta. (Oförsagd 2020.)

Radio Tutkassa jokainen opiskelija tekee itselleen oppimissuunnitelman ja asettaa itselleen tavoitteet sekä miettii mitä haluaa tehdä lähetysjakson aikana. Opiskelijat toimivat lähetyksien aikana myös tuottajavuoroissa. Jokaisella lähetyksellä on ennalta määrätty tuottaja, jonka tehtäviin kuuluu lähetyksen kuuntelu, juontajien ohjaaminen ja palautteen anto. Radio Tutkan toiminta pohjaakin paljon vertaispalautteeseen. Oförsagd kuvailee Radio Tutkan olevan journalismin opiskelijoille eräänlainen kotipesä, jossa nuoret voivat tutustua toisiinsa myös yli vuosikurssirajojen. Tietoa ja kokemuksia välittyy paljon näin myös epävirallisesti toimittajalta toimittajalle. (Oförsagd 2020.)

Radio Moreeni on iso osa Tampereen yliopiston journalistiikan opintoja. Sulonen kertoo, että kaikki journalistiikan opiskelijat työskentelevät jossain vaiheessa opintojaan Radio Moreenissa. Opiskelijoilla on muutamia kursseja, joiden yhteydessä tehdään radio-ohjelmia, kuten pitkiä tutkijahaastatteluita, lyhyempiä ajankohtaisjuttuja ja suoraa juontoa. Pakollisten kurssien lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus valita kurssi, jonka aikana he suunnittelevat ja toteuttavat ohjelmasarjan. Tässä on Sulosen mukaan siirretty enemmän siihen suuntaan, että radio-ohjelmien sijaan opiskelijat tekevät podcast-sarjoja, jotka kuitenkin tulevat radiosta ulos. Tampereen journalistiikan opiskelijoiden opintoihin kuuluu myös pakollinen harjoittelu, jonka voi suorittaa Radio Moreenissa. Sulosen mukaan Moreenissa pari vuotta sitten tehty ohjelmakaaviomuutos on hieman vähentänyt kurssien yhteydessä tehtävää radiotyön määrää, sillä opiskelijat eivät enää tee kurssien aikana suoraa uutislähetystä ja keskittyvät muutenkin enemmän pitkien ohjelmien tekemiseen. (Sulonen 2021.)

Limuradio on aloittanut ajatuksella, että he haluavat tuoda nettiradiotoimintaa Suomeen. Ajatuksena oli, että sen pitää olla kaikille mahdollista. Tarkoituksena oli, että jos koulusta tai sen ulkopuolelta löytyy joku, joka on halukas tekemään radiota, sille tarjotaan mahdollisuus siihen. Vapaaehtoisuuden hinta on ollut siinä, että kun tulee huonompi vuosi niin kuin esimerkiksi koronavuosi 2020. Tilanteessa, jossa työ, koulu tai perhe menevät vapaaehtoisuuden edelle, näkyy se välittömästi Limun toiminnassa. Tällaiset ongelmakohdat ovat pakottaneet Limua muuttumaan. Nykyään se on tarkoitettu oppimisympäristöksi. Eli jos kurssilla joku haluaa tulla tekemään podcastia tai haluaa haastatella oman alansa asiantuntijaa, Limulla on tilat ja laitteistot sekä he kouluttavat tekijöitä siihen, miten tuotetaan laadukkaan kuuloista podcastia. Jos joku haluaa tehdä radio-ohjelmaa, hänelle tarjotaan siihen mahdollisuus. (Luoma 2020.)

Limun yhteydessä ei toimi journalismin koulutusta. LAB ammattikorkeakoulussa media-alan koulutukset painottuvat enemmän graafiseen puoleen. Ääneen ei niinkään keskitytä. Radiossa on nurinkurinen tilanne siten, että sitä käyttää enemmän muut kuin media-alan opiskelijat. Muutamana iltana kuukauden aikana Limulla voidaan järjestää kevyitä radiotekniikkaa ja radiojournalismia tukevia koulutuksia, jotta halukkaat tekijät pääsevät alkuun ohjelmaideansa kanssa. Tavoite on, että jokainen halukas pääsisi tekemään ohjelmaa ja että toiminnasta saataisiin kannattava. Taustalla painaa koulun antama rahoitus, jota vasten tulee näyttää, että radiosta on hyötyä. Tässä asiassa radion toiminta oppimisympäristönä on tarpeellinen. Toisin kuin muilla kampuksilla, tekemällä ohjelmaa Limuradioon, opiskelija ei voi saada itselleen opintopisteitä. (Luoma 2020.)

Oamkin viestinnän lehtori Kati Teirikko kertoo haastattelussaan Radio Vinkan lähetysten kuuluvan pakollisena osana Oamkin medianomin opintoihin. Teirikko kertoo radiotoiminnan alkaneen oppilaitoksessa noin viisitoista vuotta sitten ja sen toiminta on aina liittynyt opintoihin. Radio Vinkan toiminnan tarkoituksena on simuloida oikeaa radiotoimitusta ja antaa opiskelijoille monimediallisia taitoja työelämälähtöisen käytännön projektin kautta. (Teirikko 2020.)

Vaikka Rattoradion imago on sidottu vahvasti yliopistomaailmaan ja opiskelijakulttuurin, heidän tekemiseensä ei ole koskaan liittynyt Oulun yliopiston opintoja. Hyvönen kertoo, että aikanaan kun Rattoradiolla oli vielä levykanta, tehtiin kiltojen kanssa yhteistyötä antamalla levykantojen järjestäjöille fuksipisteitä. Varsinaisia opintopisteitä ei toiminnasta ole kuitenkaan koskaan voinut saada. Radio kuitenkin tekee aktiivisesti yhteistyötä opiskelijakiltojen ja -järjestöjen kanssa. Rattoradio myös kouluttaa joka vuosi uudestaan ohjelmantekijät sekä lähetysten oikeaoppiseen tekemiseen että studiotekniikkaan. Koulutus pitää sisällään kaksi pakollista perehdytyskertaa. (Hyvönen 2020.)

Kouluissa, joissa tarjotaan radiotyönkursseja, on se hyvä puoli, että alan opiskelijoiden joukossa on todennäköisesti aina sellaisia henkilöitä, jotka ovat kiinnostuneita radion tekemisestä. Oman näkemyksemme mukaan radiotyönkursseilla pyritetty kampusradion kompastuskivi piilee siinä, että radion suuntaa ja ilmettä aletaan joka lukukausi rakentamaan nolliasta. On ymmärrettävää, että opetustarkoituksessa tämä on toimiva malli, mutta sisällön kohdentamisen puolesta ja kuulijakunnan hankinnan kannalta se on puutteellista. Mielestämme Rattoradio on onnistunut luomaan tietynlaista positiivista tunnetta ympärilleen, joka saa kuulijat vuosittain palaamaan linjoille.

6.4 Kampusradion kulut

Radio Tutkan Pia Oförsagd kertoo, että tässä vaiheessa nettiradio on toiminut heille lähetysmuotona hyvin. Toimintaa tukee radion vastapari Tutka pro, opiskelijoiden ylläpitämä, verkossa julkaistava uutismedia. Oförsagdin mukaan verkkolähetys on paljon halvempaa ja notkeampaa ja sitä pystytään hallinnoimaan pienillä satsauksilla. Hän kertoo, että nettiradion ja sosiaalisen median kytkös on luonteva ja tärkeä, sillä kampusradion muuttuvaa sisältöä on helppo ja nopea markkinoida somessa. (Oförsagd 2020.)

Oförsagdin mukaan FM:n haasteeksi muotoutuu jatkuvan ohjelmavirran lähettäminen, tekniikka ja luvat. Tällä hetkellä Tutkalle ei tule ulkopuolista rahaa ja Oförsagd itse kommentoi, että toimintaa pyöritetään aika pienellä budjetilla. Se tulee koulun budjetista eli osana koulutuksen rahoitusta. Kustannuksia Tutkalla on tekijänoikeuskorvaukset eli Gramex-maksut. Lähetys- ja kuuntelijamäärät ovat sen verran pienet, että nuo maksut eivät ole kovinkaan suuret. Jonkin verran kustannuksia on tullut STT uutispalvelusta (noin 500-800e/vuosi), jota käyttää uutistiimi. Radio Tutkalla on pieni markkinointibudjetti somemarkkinointiin, puhutaan muutamista sadoista euroista. (Oförsagd 2020.)

Radio Moreeni kuuluu FM-taajuuksilla ja netissä. FM-taajuuksilla on lähetetty ohjelmaa radion alkuajoista saakka, sillä se on ollut silloin ainoa tapa tehdä radiota. Nettiin Moreeni siirtyi vuonna 2008, mutta FM on säilynyt sen rinnalla. Tampereen yliopisto omistaa Radio Moreenin, joten he hoitavat kaikki radion kiinteät kulut, kuten tilat, laitteet, toimiluvat, Teosto- ja Gamex-korvaukset ja lähetystekniikkaan liittyvät laskut. Radion työntekijät ovat yliopiston palkkalistoilla. (Sulonen 2021.)

Radio Moreeni tekee jonkin verran yhteistyötä. Sulonen kertoo, että uuden yliopiston myötä he ovat yrittäneet paremmin jalkautua kaikille sen kolmelle kampukselle. Sen lisäksi Moreeni myy ohjelma-aikaansa, suurimpia asiakkaita ovat Tampereen kaupunki ja Tampereen seurakunta, mutta myös pienempien järjestöjen kanssa on yhteistöitä. Moreeni on mukana järjestämässä Radiofestivaaleja Tampereen ammattikorkeakoulun ja Vuojunmaan opiston kanssa. Tampereen ulkopuolella oppilaitosyhteistyö on Sulosen mukaan aika vähäistä. Jonkin verran yhteistyötä tehdään muiden suomalaisten yhteisöradioiden eli Helsingin lähiradion ja Turun Radio Robinhoodin kanssa. Niiden kanssa vaihdetaan ohjelmia keskenään. (Sulonen 2021.)

Rattoradiota on voinut kuunnella FM-taajuuksien lisäksi netissä vuodesta 2017 lähtien ja nykyään studiosta tehdään myös livestriimiä. Hyvösen mukaan FM-lähetysmuoto on jäänyt Rattoradion alkuvuosilta, jolloin se oli radion perusmuoto, eikä lähetyksiä netissä oikein vielä tehtykään. Rattoradion FM-taajuuden suosio on säilynyt, mutta rinnalle on haluttu tuoda myös nettikuuntelun mahdollisuus. Lähetysten tekemisestä koituvia kuluja ovat Teosto-, Gramex- ja mastomaksut ja mahdolliset laitteistouudistukset. Tuloja tulee jäsenmaksuista, yhteistyökumppaneilta ja sponsoreilta eli mainosmaksuista. Pitkäaikaisia yhteistyökumppaneita radiolla ovat Netplaza ja Kapsi, jotka järjestävät radion verkkoyhteydet ja siihen liittyvät asiat. Muuten sponsorit vaihtelevat vuosittain, eikä niissä ole Hyvösen mukaan mitään tiettyä linjaa. Rattoradio tekee itse kaikki radiossa pyörivät mainoksensa, ellei sponsori halua tehdä niitä itse. (Hyvönen 2020.)

Limuradion Luoman mukaan voittoa tavoittelemana järjestönä maksut säilyvät alhaisina. Limulla eniten menee rahaa Teosto-maksuihin, joiden Luoma arvioi olevan viidestä kuuteen tuhatta euroa vuodessa. Limuradion studio sijaitsee keskeisellä paikalla kampuksella kahvilan ja oleskelutilojen yhteydessä, mutta tällä hetkellä radio ei kuulu koulun tiloissa, sillä siihen ei ole kampuksen kattavaa äänentoistojärjestelmää, eivätkä tekijänoikeusluvut taivu siihen. Lupien mukaan nettiradiossa limulla saa olla 150 laitetta kuuntelemassa yhtä aikaa. Rahoitusta on tarvittu myös koronan tuomien haasteiden mukautumiseen. Limu Radio on päivittänyt kalustoaan, jotta heiltä onnistuu myös sujuvasti ihmisten mukaan tuonti lähetyksiin etänä. Radio on laajentanut toimintaansa myös tapahtumajärjestämisen puolelle. He ovat itse maksaneet järjestysmaksut paikalliseen musiikkipubiin bändejä varten. (Luoma 2020.)

Radio Vinkan lähetykset kuuluvat netissä sekä Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston yhteiskampuksella radiostudion vieressä sijaitsevalla oleskelualueella. Teirikko kertoo selvittäneensä myös FM-lähetyksen hintoja ja muiden kampusradioiden kustannuksia, joiden perusteella Oamkillä on päädytty siihen, että nettiradio on kevyempi ja halvempi vaihtoehto. Teirikko kertoo osasyynä olevan myös se, että harvalla on nykyään kotona radiota, josta FM:ää voisi kuunnella, joten FM:n ei nähdä tuovan Radio Vinkalle lisää arvoa. Radio Vinkan vuosittaiset kulut koostuvat lähinnä tekijänoikeusmaksuista, jotka haetaan Teostolta. Hinnat vaihtelevat vuosittain kuulijamäärän mukaan, esimerkiksi syksyllä 2020 kulut olivat Teirikon mukaan minimissä, eli kahden kuukauden lähetyksajalta Teostomaksuja maksettiin noin 50 euroa. Kuluista vastaa Oulun ammattikorkeakoulu, jonka vuosittaiseen budjettiin radiotoiminnan järjestäminen kuuluu. (Teirikko 2020.)

Haastattelujen perusteella olemme tulleet siihen tulokseen, että toimiakseen ympärivuotisesti kampusradio vaatii mittavan budjetin. Ymmärryksemme mukaan korkeakoulut eivät lähde kovin avoimielisesti tarjoamaan tällaista rahoitusta vaan laajemman kampusradiotoiminnan edellytykseksi pitäisi löytää ulkopuolisia rahoittajia tai esimerkiksi myydä lähetyksaika. On sanomattakin selvää, että kampusradio, jolla on paljon kuulijoita, todennäköisesti houkuttelisi myös rahoittajia, mutta riskiä piilee siinä, että kuulijoita ei voi saada ennen kuin sisältöä aletaan tuottamaan.

6.5 Muita havaintoja

Radio Tutkan Oförsagd sanoo, että kampusradiossa pyritään järjestämään toimintaedellytykset niin, että siellä on roolitettu tekijät tiettyihin työtehtäviin. Valtavia tulostavoitteita ei ole. Hyvät tulokset syntyvät lähinnä opiskelijoiden kehittymisessä ja heidän opintopisteiden kertymisessä. Kuuntelijalukua ei tarvitse seurata siltä kantilta, että ne vaikuttaisivat rahoitukseen tai siihen että saako joku juontaja jatkaa tehtäväänsä. Kampusradio on siis turvallinen ympäristö kokeilla. Oförsagdin mielestä opiskelijaradiosta on tullut sellainen journalistiopiskelijoiden kotipesä. Kun toimitus on keskellä kampusta, opiskelijat tulevat sinne kahville ja tekemään koulutehtäviä, mikä mahdollistaa sen, että he tutustuvat yli vuosikurssirajojen. (Oförsagd 2020.)

Havaitsimme haastatteluissa, että kampusradioiden kuuntelijamääristä on yllättävän vähän dataa. Sulosen mukaan Moreenin kuuntelijamäärien seuraamiseen on vähän mahdollisuuksia. Moreeni on joskus ollut mukana Kansallisessa Radiotutkimuksessa, mutta se on kallista ja siihen ei tunnu yliopistolta löytyvän rahaa. Sulosen mukaan Radio Moreeni oli viimeksi mukana KRT:ssä vuonna 2015 ja silloin viikoittaiset kuuntelijamäärät olivat 5000 ja 10 000 välillä. Kuuntelijamäärät eivät siis ole kovinkaan suuria, mutta se ei ole Sulosen mukaan Radio Moreenin toiminnassa oleellistakaan. (Sulonen 2021.) Teirikon mukaan Radio Vinkan kuuntelijamäärät ovat myös pienet. Päivittäin ne pyörivät joissain kymmenissä (Teirikko 2020). Muilta haastattelemltamme radiokanavilta ei osata sanoa tarkkoja kuuntelijamääriä, mutta haastateltavat korostivat kaikki sitä, ettei se ole kampusradiotekemisessä oleellisinta.

Limuradion merkitys alueelle ja korkeakouluopiskelijoille on ollut vaihtelevaa vuodesta riippuen. Luoma näkee koulu/kampusmaailman nopean vaihtuvuuden olevan kampusradion haaste. Jos välissä tulee yksi epäaktiivinen vuosi, voi se aiheuttaa sen, että radion olemassaolo unohdetaan. Tärkeimpiä jalansijoja Luoman mukaan on se, että radio saadaan näkyväksi ja tunnetuksi kampuksella ja että ihmiset tiedostavat nettiradion kuuntelumahdollisuuden. Tärkeäksi osa-alueeksi nousee myös se, että koulun sisällä ymmärretään radion tekijöiden osaamisen hyödyt. Heillä on ammattitaito ja laitteisto sisällön tuottamiseen. Esimerkiksi viime vuosina yleistyneitä videopodcasteja on helpompi tehdä osaavien ihmisten avustamana. Limuradio tavoittaa pienempiäkin musiikin tekijöitä omien kontaktiensa kautta sekä heidän sähköpostiinsa tulee ilmoituksia uudesta musiikista. Luoma kertoo, että oikeilla henkilöillä oikeaan aikaan on saatu luotua vuosien aikana systeemi, jossa Limuradio on se paikka, johon otetaan yhteyttä. Luoma kertoo myös amerikkalaisen Eclipse

Recordsin kanssa työn alla olleesta yhteistyöstä, missä he voivat vaihtaa paikallista musiikkia keskenään. (Luoma 2020.)

Teirikon mukaan Radio Vinkan lähetys poikkeaa tietyiltä osin kaupallisen radion lähetyksistä. Kampusradiolla ei ole hänen mukaansa samalla tavalla velvoitteita: ei ole soittolistoja, musiikkipäällikköä tai linjauksia ohjelmien sisällöistä eri ajankohtina. Kampusradiossa ei myöskään samalla tavalla synny henkilöbrändejä tai radiopersonallisuuksia, sillä tekijät ovat aloittelijoita. Teirikon mukaan se on kampusradion hyvä puoli, sillä kun raamit eivät ole niin tiukat, saavat opiskelijat mahdollisuuden kokeilla erilaisia juttuja ja rakentaa omanlaistaan sisältöä ja radiopersonaa. (Teirikko 2020.)

Radio Tutkan Pia Oförsagdin mielestä kampusradiossa pääsee kokeilemaan omia rajojaan ja tutkiskelemaan omaa tekemistään. Vastakkainasettelua hän hakee työelämästä, jossa “sen lauluja laulat, kenen leipää syöt.” Opiskelijoiden tekemiseen kuitenkin asetetaan tietyt vaatimukset oman tekemisen suunnitelmallisuudesta. Jokainen kampusradiossa mukana oleva tekee omien lähetyksensä sisällöstä kauden aika portfolion, joka lopuksi esitellään vastaaville opettajille. Opiskelijalähtöisessä kampusradiossa nojataan paljon palautteen antamiselle. Tutkassa radiokauden päätteeksi käydään läpi henkilökohtaiset palautekeskustelut. Oförsagd soisi palautteen antamiselle enemmänkin resursseja. Viikoittaisissa toimituspäiväkokouksissa aikaa riittää lähinnä tulevien sisältöjen läpikäymiseen eikä niinkään menneiden lähetyksien laadunvalvontaan. Radiota on pyritty lanseeraamaan myös muille kulttuurialan opiskelijoille ja mukana on ollutkin jonkin verran muitakin kuin journalistejä, esimerkiksi liiketalouden opiskelijoita. (Oförsagd 2020.)

Pystymme itse samaistumaan opiskelijavetoisessa kampusradiossa palautteenannon roolin tärkeyteen, sillä olemme toimineet radiotuottajina Radio Vinkassa osana Oamkin journalismiopintoja. Yksi tuottajan rooleista Radio Vinkassa on kuunnella alemman vuosikurssin opiskelijoiden tekemiä lähetyksiä ja antaa heille palautetta vedoista. Huomasimme, että journalismin opiskelijoilla ei ole automaattisesti teknistä kykyä tehdä niin sanotusti ammattimaisen kuuloista radiota. Antamalla kattavaa ja tekijän persoonallisuuden huomioivaa palautetta, keskittyen yhteen yksityiskohtaan kerrallaan, toimiva kokonaisuus alkaa rakentumaan. Radiotuottajina ja –juontina työskennelleenä painotamme erityisesti hyvää valmistautumista ennen studioon menemistä.

6.6 Hyviä puolia ja kehittämisen kohteita

Alkuperäisissä haastatteluissa keskityimme vahvasti käytännönläheisiin teemoihin haastateltavien kanssa. Analyysiä koostaessamme huomasimme, että olisi vielä tarpeellista saada haastateltavilta suora vastaus meidän tutkimuskysymykseemme. Niinpä laitoimme haastateltaville sähköpostilla suoran kysymyksen: mikä mielestäsi kampusradionne toiminnassa on toimivaa ja mikä ei, miksi? Itseasiassa se, että unohdimme kysyä tätä alun perin oli oikeastaan onni, koska näin meidän oma analyysimme ei saanut vaikutteita siitä, mitä haastateltavamme ovat mieltä tutkimuskysymyksestä, vaan saimme kysyä tämän kysymyksen sen jälkeen, kun olimme jo tehneet analyysin.

Sulosen mukaan Moreenin hyvä puoli on sen monipuolisuus. Tamperelaisen ”radioskenen” kanalta Sulonen ei ajattele Moreenin olevan kilpailuasemissa muiden kanavien kanssa, vaan pitää sitä eräänlaisena kasvattaja seurana, jossa opitaan perustaidot ja kasvetaan hyväksi tekijäksi, jotta voidaan lähteä jatkamaan muualle radioalan hommiin. Lisäksi Moreeni täydentää radiokenttää musiikinerikoisohjelmien kautta. Sulonen korostaa moniäänisyyden olevan radion vahvuus. (Sulonen 2021.)

”Mä jotenki ite tykkään siitä, että meillä ei tavallaan ole liian mitättömiä tai pieniä aiheita, vaan jos tekijällä on hyvä idea jostakin pienestä, marginaalista ryhmää koskettavasta aiheesta, ja hän pystyy sen idean esittämään hyvin ja pystyy toteuttamaan sen hyvin, niin meillä on mahdollista tehdä tällaisia pienen yleisön ohjelmiakin.”

Kehitettävääkin löytyy, sillä Sulosen mukaan radion asema yliopisto-organisaatiossa on epävarma, mikä vaikeuttaa toiminnan kehittämistä ja uuden visiointia jossain määrin (Sulonen 2021). Oförsagdin mukaan Radio Tutkan toiminnassa on saatu onnistumaan opiskelijavetoisuuden organisointi. Toimituspäälliköt sekä tiimit (musiikki-, markkinointi- ja uutistiimit) on saatu toimimaan hyvin. Lähetysten vertaispalautemalli toimii niin, että kullakin lähetyksellä on oma tuottaja, joka kuuntelee ja antaa palautetta ohjelman tekijälle. Oförsagdin kertoo, että Radio Tutkassa on kuitenkin rajalliset resurssit radion pyörittämiseen. Opettajat eivät pysty olemaan kovin suurella panoksella mukana, esimerkiksi kuuntelemassa päivittäin lähetyksiä ja antamassa palautetta. He toimivat enemmän taustalla ja ovat läsnä toimituspalavereissa viikoittain prosessia ohjaamassa. (Oförsagd 2020.)

Radio on myös jokaisena lähetyks kautenaan tekijöidensä näköinen ja kuuloinen, ja välillä tiimityöskentelyssä on hankauksia, jos kaikki eivät tee kuten on sovittu. Opiskelijat tulevat erilaisilla ambitiolla ja tavoitteilla radioon mukaan, ja jos rima on kovin matalalla ja sitoutumisen aste kovin löyhä, niin se helposti alkaa haitata muiden työskentelyä.

Hyvösen mukaan Rattoradion toiminnassa toimivinta on vanhojen tekijöiden innostaminen mukaan uudelle kaudelle tekemään ohjelmia. Haasteellisinta on uusien tekijöiden ja hallitustoimintaan innostuneiden löytäminen. Tämä tarkoittaa, että Rattoradion toiminta ”kuppikuntaistuu” liian helposti, jonka vuoksi radion pitäisi panostaa mainostamiseen ja uusien tekijöiden etsintään paljon nykyistä enemmän. Hyvönen epäilee, että uusien tekijöiden löytämistä vaikeuttaa ”pelonsekaiset ajatukset ja mielikuvat radiotyöskentelystä”. (Hyvönen 2020.)

Yleensä uusilla tekijöillä on ollut mielikuva, että radiotyöskentely on vaikea ja vaativaa julkista hommaa, mutta ensimmäisen kerran jälkeen he tajuavat, että kaksi tuntia radiossa oli oikeasti vain muutama minuutti äänessä ja tusina kappaletta. Hallitustoimintaan pätee myös samat mielikuvat ja ajanpuute osallistua toimintaan.

Radio Vinkan toiminnasta vastaavan Teirikon mukaan toimivaa on nykyisin se, että opiskelijat tykkäävät radiolähetysten tekemisestä ja ovat motivoituneita, mikä vaikuttaa paljon lähetysten onnistumiseen. Hänen mielestään radiossa on toiminut hyvin se, että siellä voi tehdä erilaisia rooleja ja opiskelijat tekevät joustavasti asioita. Liian tiukkoja raameja ei ole esimerkiksi sisältöjen suhteen. Hyvää on myös se, että Vinkalla on Jutelin kanssa sopimus ja he saavat pilotoida Jutelin uutta lähetystekniikkaa ensimmäisten joukossa. Teirikko korostaa myös mahtavia uusia studiotiloja ja -laitteistoja. (Teirikko 2020.)

Haluaisin, että saisimme vielä enemmän yleisöä eli varmasti markkinoinnin ja yleisösuhteen luomisessa olisi parantamisen varaa. Itseäni helpottaisi huomattavasti myös, jos olisi apuna jonkinlainen tekninen henkilö, joka neuvoisi opiskelijoita, huolehtisi ajolistapohjat, striimit, nauhoitukset ja muut tekniset asiat kuntoon ja itse pystyisin keskittymään kunnolla radiojournalismiin.

LAB-ammattikorkeakoulussa projektisuunnittelijana työskentelevä Teppo Luoman mielestä nettiradio itsessään konseptina sekä toimii että ei toimi. Luoman mielestä nettiradion etu on se, että se ei ole riippuvainen FM-taajuuksista eikä lupamaksut ole järjettömiä. Hän nostaa esiin myös nettiradion joustavuuden kansainvälisessä kuuntelussa. Luoman mielestä nettiradion puute on se, että nettiradio itsessään vaatii tietoisesti nettisivun avaamisen ja kuuntelemisen. Se rajoittaa kuuntelijoiden määrää, kun esimerkiksi normaalia FM-radiota voidaan kuunnella autossa työmatkalla. Vapaaehtoisuus mahdollistaa sen, että tekijöillä on suhteellisen rajoittamaton mahdollisuus rajoittaa itseään ja kokeilla uutta. Hän näkee, että vapaaehtoisuudessa on myös huonot puolensa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että ketään ei velvoiteta tekemään sisältöä tai ylläpitämään tekniikkaa, kun

toiminta ei ole perinteisen työsopimuksen alaista. Jos ihmisiltä loppuu mielenkiinto, saattaa radiostudio olla tyhjiään. Myös avoimuus tehdä lähes mitä haluaa aiheuttaa haasteita, sillä välillä Limu radio saattaa olla Luoman mielestä sekava kokonaisuus, eikä radiolla ole identiteettiä. (Luoma 2020.)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa käsittelemme tuloksia ja johtopäätöksiä, joihin olemme tutkielman aikana päätyneet. Tuloksissa on pitkälti kyse omista tulkinnoistamme ja havainnoistamme, koska tutkimustuloksissa on vähän selkeästi mitattavia määreitä. Luvun alussa on taulukoitu (TAULUKKO 1) vielä kertaalleen tutkimamme teemat, jotta johtopäätösten lukeminen on selkeämpää. Johtopäätökset koostuvat siten, että ensin perustelemme, miksi teema on ollut tutkimuksen kannalta tärkeää ja tuomme esiin haastattelujen analysoinnissa esiin tulleita löydöksiä.

TAULUKKO 1. Teemat, joita kampusradioiden haastatteluissa analysoitiin

1. Ketkä ovat toiminnan takana?
2. Miten ohjelmasisällöt määrittyvät ja kuinka niitä rakennetaan?
3. Miten kampusradion toiminta on kytköksissä opetukseen?
4. Mistä radion kulut koostuvat?
5. Muita havaintoja
6. Hyviä puolia

7.1 Toiminnan vetovoimaisuus riippuu tekijöistä

Ensimmäisenä teemana tarkastelimme sitä, että ketkä henkilöt toimivat kampusradioiden taustalla. Mielestämme tätä teemaa täytyi tarkastella heti alkuun, sillä kampusradiot ovat pohjimmiltaan yhteisöradioita ja aina tekijöidensä näköisiä. Henkilöiden tarkastelu ja määrittäminen oli ensisijaisen tärkeää myös haastateltavia valittaessa, sillä jokainen haastateltava oli tutkielman tekovaiheessa keskeisessä roolissa oman radionsa toiminnassa. Taustalla vaikuttavien henkilöiden kartoittaminen on erityisen tärkeää myös siitä syystä, että kampusradioissa on harvemmin palkattua henkilökuntaa vaan toiminnan takana on enemmän vapaaehtoisia. Tästä johtuen henkilöiden ja heidän motiivinsa radion tekemiseen ovat olennaisia tarkastella. Pyrimme tämän teeman tarkastelulla selvittämään millaisia kokoonpanoja kampusradioiden taustalla vaikuttaa ja mikä niistä voisi olla toimivin Linnanmaan tulevaa kampusradiota ajatellen.

Tarkastellessamme omia analyysijamme olemme tulleet siihen johtopäätökseen, että henkilöstön kartoittamisessa on otettava ennen kaikkea huomioon vapaaehtoistyö. Kouluissa, joissa on journalismin opetusta tekijöitä riittää, koska alan opiskelijoiden joukosta todennäköisesti löytyy radiotyöstä kiinnostuneita henkilöitä. Osittain kampusradion sisältö näissä tapauksissa syntyy pakollisten opintojen myötä. Olemme myös huomanneet, että radiotyönkurssien tekeminen innostaa toisia jatkamaan kampusradion parissa.

Toisaalta kampusradioissa, jotka eivät nojaa alan opiskelijoiden työpanokseen, on mietittävä kysymystä, että mistä tekijöitä radiolle saadaan. Oma näkemyksemme on, että radiotyöstä kiinnostuneita on isommissa kaupungeissa ja opiskelijayhteisöissä varmasti, mutta kampusradion on alustavasti mietittävä tarkkaan oma vetovoimaisuutensa radiona. Mielestämme liialliseen journalismiin painottaminen radion brändissä saattaa olla luotaantyöntävä piirre toiminnassa, kun taas vapaa-muotoisemmaksi mielletty imago houkuttelee matalalla kynnyksellä tekijöitä joukkoonsa. Tästä hyvänä esimerkkinä on Rattoradio, jossa on kuitenkin otettava huomioon, että se on rajoittanut toimintansa pelkästään opiskelijavapun ympärille.

7.2 Hyvin kohdennettu sisältö

Toisena teemana tarkastelimme, kuinka kampusradioissa määritetään ja rakennetaan ohjelmasisältöjä. Sisällöt ovat erittäin tärkeä osa kampusradiota melko itsestään selvistä syistä, sillä hyvin rakennetun brändin lisäksi ne ovat koko toiminnan ydin. Sisältöjä kuuntelemalla tavoiteltu kohdeleisö tekee sen päätöksen, että kannattaako kyseistä radiota kuunnella myös jatkossa.

Kuten johdannossa jo kerroimme: haluamme kantaa kortemme kekoon tulevan Linnanmaan kampusradion toiminnan kehittämisessä. Tästä syystä emme sisältöjen osalta tutkineet pelkästään sitä, mitä sisältöjä eri kampusradioissa on, vaan halusimme päästä tarkemmin kiinni taustalla vaikuttaviin työprosesseihin ja siihen, miten sisällöt oikeastaan määritetään eri kampusradioissa. Täten saimme kerättyä arvokasta tietoa siitä, minkälaiset rakenteet sisältöjen työprosessien taustalla toimivat ja mitä mahdollisesti välttää.

Kampusradioissa sisällön kohdentaminen tulisi ottaa erityisen hyvin huomioon. On tärkeää, että sisällön kohdentamista mietitään jo sisältöjä suunniteltaessa, sillä hyvällä kohdentamisella kuuntelijat saadaan kiinnostumaan radiosta ja myös pysymään sen vakituisina kuulijoina. Olemme vahvasti sitä mieltä, että kampusradion ei tule sisällöllään kilpailla valtavirtaradion kanssa, vaan enemmän korostaa rooliaan vaihtoehtoisena radiona ja antaa ääni tarkemmin rajatulle yleisölle sekä toimia esimerkiksi yliopiston omana äänitorvena. Sen lisäksi että sisältöä mietitään siten, että mikä opiskelijoita yleisesti kiinnostaa, kannattaa miettiä kampusradion roolia myös avoimena keskustelufoorumina koulun sisällä vaikuttaville yhteisöille. Tarkoitamme tällä sitä, että radiota tekevät ihmiset pystyisivät toimimaan ikään kuin keskustelunavaajina eri koulua ja opiskelijoita koskevissa asioissa. Esimerkiksi tällä hetkellä Radio Vinkassa painotetaan enimmäkseen vain opiskelijoiden journalistisia oppimistavoitteita. Itse journalismin opiskelijoina näemme, että koulun oman radiokanavan sisällöllä voisi olla paljon enemmän potentiaalia.

Tässä tutkielmassa käsitellyissä kampusradioissa on selkeitä eroja lähetyssaikojen suhteen. Osalla lähetyksiä tulee ympärivuoden ja ympäri vuorokautisesti, kun taas osalla se keskittyy selkeämmin tiettyyn ajanjaksoon. Mielestämme toimivan kampusradion tulee olla mahdollisimman näkyvä omassa yhteisössään, joka edellyttää ainakin lukuvuoden ajalle kohdennettua sisältöä. Ottaen huomioon kohdeyleisön aikataulut tulisi lähetyksen painottua iltapäivälle ja iltaan. Myös viikonloppuja kannattaisi hyödyntää. Kuunneltavuuden kannalta myös hiljaisempina aikoina radiosta olisi hyvä soittaa ainakin musiikkia tai ohjelmausintoja.

7.3 Opetuksen roolin hyvät ja huonot puolet

Kolmantena teemana käsitelimme journalismin opetuksen roolia osana kampusradioiden toimintaa. Tämä teema valikoitui joukkoon siksi, että kolmessa viidestä tutkimastamme kampusradiosta toimii kouluissa, joissa sen toiminta on osa journalismin opintoja. Tämä teema korostuu tutkielmassa myös siitä syystä, että meidän omat lähtökohtamme aiheeseen ovat Oamkin Radio Vinkasta, jossa kampusradion tekijät ovat radiotyökurssilaisia ja sisältö määrittyy oppimistavoitteiden perusteella. Toisin sanoen tässä mallissa tekemisessä korostuu yksilön oppiminen, eikä pääpaino ole kuuntelijaluvuissa tai yhtenäisessä sisällöntuotannossa. Oman kokemuksemme mukaan kurssimuotoinen intensiivijakso ei ole kampusradiolle se menestystä takaavin muoto.

Haastattelujemme ja omien kokemustemme perusteella haluaisimme nähdä tulevaisuuden kampusradion olevan kampuksella isommassa roolissa kuin pelkästään osana journalismin opetusta. Radiotoiminnan ympärille voisi perustaa jopa opiskelijavetoista yhdistystoimintaa ja journalismin opetus tulisi aina aika ajoittain osaksi lähetysvirtaa. Osana johtopäätöksiä haluamme korostaa, että opetuksen rooli on edelleen ja tulee aina olemaan tärkeä osana toimivaa kampusradiota, mutta pitkällä tähtäimellä radion tulisi olla enemmän itsenäinen kokonaisuus.

7.4 Rahoitus vaatii luovuutta

Neljäntenä käsiteltävänä teemana tutkielmassamme oli kampusradioiden tekemisestä koostuvat kulut ja rahoitus niiden taustalla. Halusimme käsitellä tätä teemaa siksi, että rahoitus on itsestään selvästi tärkeä osa kampusradiotoimintaa. Harva radio pystyy toimimaan täysin ilman rahoitusta, kun kuluja syntyy jo pelkästään tilojen ja laitteiston hankinnasta. Linnanmaalla kampusradiotoiminnan perustamisen edellytyksenä ei ole tässä vaiheessa rahoituksen hankkiminen. Mielestämme järkevän rahoitusmallin miettiminen on kuitenkin oleellista, sillä se takaa hyvät edellytykset kampusradiotoiminnan pyörittämiselle laajemmassa mittakaavassa ja pitkäjänteisemmin.

Tutkielmassamme käsittelemisämme kampusradioissa rahoitusmallit jakaantuvat selkeästi kahteen luokkaan. Toisessa mallissa rahoituksen takaavat oppilaitokset, koska toiminta on kytköksissä journalismin opetukseen. Kampusradioissa, joissa taustalle ei ole journalismin opetusta, rahoitusmallit vaihtelevat. Toimivassa kampusradioissa rahoitusmalli olisi jonkinlainen yhdistelmä näitä molempia. Yksi hyvä vaihtoehto rahoituksen hankkimiseen voisi olla esimerkiksi yhdistysmuotoinen toiminta, jolloin toiminnan takaamiseksi voitaisiin periä jäsenmaksuja. Rahoitusta voi lisäksi hankkia mainostajien kautta sekä myymällä lähetysaikaa ulkopuolisille tahoille ja vuokraamalla tiloja muuhun käyttöön. Emme poissulje sitä mahdollisuutta, että hyvällä pohjatyöllä kampusradio saataisiin rakennettua siihen pisteeseen, että yliopisto näkisi mahdollisuuksia sen mittavammassa rahoituksessa.

Perehdyttyämme aiheeseen ja haastateltuamme kampusradioiden edustajia on meille käynyt hyvin selväksi, että aloittavalle kampusradiolle nettiradio on parempi vaihtoehto kuin FM-lähetysten tekeminen. Vaikka FM-taajuudella mielletään edelleen olevan enemmän tietynlaista vakuuttavuutta, on nettiradion ”ilmaisuus” kustannuksia pohdittaessa erittäin suuri etu. Tutkielmassa käsiteltävistä kampusradioista tulee nostaa esiin yksi huomio. Ainoat kaksi kanavaa, jotka ovat FM-taajuuksilla,

ovat siellä siksi, että kun he ovat aloittaneet radio tekemisen, mahdollisuutta nettiradioon ei ole ollut olemassa.

7.5 Haasteet ovat yleisesti tiedossa

Huomasimme johtopäätöksiä kirjoittaessa, että haastattelututkimuksen vahingossa vaiheittain toteuttaminen toimikin tutkielman eduksi. Hyviä ja huonoja puolia kysyessämme vielä jälkikäteen, meille kävi selväksi, että kampusradioiden vetäjillä on hyvin pitkälti samat näkemyksen toiminnan haasteista kuin mitä itse olimme löytäneet analyysissämme. Haluamme nostaa tässä esille erityisesti muutamia yhtäläisyyksiä sekä meidän että haastateltaviemme näkemyksissä kampusradioiden toiminnassa.

Haastateltavamme olivat selkeästi itsekkin pohtineet kuuntelijoiden tavoitettavuutta. Yksi tutkielman avain löydöksistä on ollut se, että kampusradiot vaativat rakenteellisia muutoksia. Toimintaan ei voida mennä pelkästään henkilövetoisesti, vaan on erityisesti mietittävä, minkälaisia sisältöjä halutaan tuottaa ja ketkä ovat näiden sisältöjen kohdeyleisöjä. Tähän liittyy olennaisena osana myös kampusradioiden markkinointi. Kampusradioiden yksi suurimpia ongelmia on se, että niiden potentiaalia ei nähdä, sillä ne mielletään helposti vain opetusvälineeksi. Tämä on täysin ymmärrettävää, koska monien kampusradioiden rahoitus on kiinni siitä, että se täyttää sille opetussuunnitelmassa määritetyt tavoitteet.

Lähetysmuoto on edelleen aihe, joka herättää keskustelua kampusradioissa. Nettiradioon päädytään lähetysmuotona usein siksi, että se on halvin ja joustavin vaihtoehto. Kun kuulijoita ei lähtökohtaisestikaan ole paljoa, kampusradiolla ei ole koulun sisällä itsenäisenä toimijana juurikaan mahdollisuuksia sanella itselleen kunnollista rahoitusta. Vaikuttaa siltä, että kampusradioissa haluttaisiin ensin nähdä kasvua toiminnassa ennen kuin niille harkittaisiin kattavampaa tukea koululaitoksen puolesta. Limu Radion Teppo Luoma kiteyttää ongelman hyvin: nykyisellä rahoituksella nettiradio on ainut vaihtoehto ja saadakseen lisärahoitusta radio tarvitsisi enemmän kuulijoita. Niitä on kuitenkin hankalampi saavuttaa nettiradion kautta verrattuna FM-taajuuteen.

Vaikka vapaaehtoisuus nähdään lähtökohtaisesti kampusradioiden etuna, haastatteluissa tuli silti esiin myös aiheellisia haasteita siihen liittyen. Kampuksilla, johon toimintaan liittyy journalismin

opetusta tekijöistä ei ole pulaa, mutta sisältöjen tekeminen keskittyy liikaa oikeaoppisen journalistisen sisällön tuottamiseen. Tuon kaltaisen sisällön haltuun ottaminen on toimittajille pitkä prosessi ja varsinkin oppimisvaiheessa sisällöt eivät välttämättä ole kovin kuulijaystävällisiä. Toisaalta taas pelkään omaehtoisuuteen painottavat asemat, kuten Rattoradiolla halukkaita tekijöitä voi olla liikaakin. Tämä on toki lähinnä positiivinen ongelma. Liikaa omaperäisyyteen painottaminen voi vahingoittaa radion imagoa, jolloin sen kiinnostavuus laskee ensin kuulijoiden keskuudessa ja tätä myöten vapaaehtoisten tekijöiden parissa. Tällaisia haasteita esimerkiksi Limu radio on kohdannut.

8 POHDINTAA

Suunnitellessamme aihetta alkoi käydä yhä selvemmäksi, että aiheena kampusradio ja sen mahdollisuudet kiinnostaa monia, kuten meidänkin oppilaitostamme. Kiinnostus on ihan ymmärrettävää, sillä onhan radio median muotona yksi perinteisimmistä ja Oamkissakin sitä opetetaan journalismin opiskelijoille. Onkin siis ihan aiheellinen pohdinta, että mihin on vuosien saatossa jäänyt järjestelmällisen kampusradion rakentaminen.

Todellisuus Suomen kampusradioiden tilasta alkoi valjeta, kun osallistuimme tutkielmaa aloittaessa Oamkin tiedonhakupajaan, josta saimme kovin laihan saaliin. Kirjallisuutta kampusradioista ei yksinkertaisesti ole olemassa suomen kielellä ja tästä tilanteesta ensimmäiset askeleet tutkielman tietopohjan koostamiseen ei alkanut erityisen nopeasti. Siispä aloimme koostaa tietopohjaa radion merkityksestä Suomessa yleisesti ja lisäsimme aiheeseen syvyyttä yhteisöradiosta löytyvän tiedon avulla. Tietopohjaa rakentaessa ennako-oletus oli se, että tulemme saamaan haluamamme aineiston liittyen ajankohtaiseen tietoon kampusradioista haastateltaviltamme. Odotimme saavamme tietoa ainakin Radio Moreenilta, koska se oli nettisivujensa perusteella selkeästi toiminnassa. Moreenin saaminen mukaan tutkielmaan tuntui muutenkin ehdottoman tärkeältä, sillä se yhdistetään automaattisesti Tampereen yliopistoon ja journalistiikan opintoihin. Radio Moreeni on myös alansa pioneeri ja pyrkii edelleen pyörittämään toimintaansa liiketoimintana, mikä lisäsi uteliaisuuttamme siitä, kuinka kampusradiota hoidetaan oikeana radiokanavana.

Tiesimme myös pystyvämme haastattelemaan oman koulumme radiosta vastaavaa Kati Teirikkoa Radio Vinkasta. Missään vaiheessa ei ollut vaihtoehtona, että oman koulumme radio tulisi saamaan liikaa tilaa tutkielmassamme, sillä olihan tarkoituksemme löytää ratkaisuja sen kehittämiseen muiden kampusradioiden toimintaa tutkimalla. Näiden kahden lisäksi ihan täyttä varmuutta haastateltujen laadusta ei voinut alkuun saada, sillä yksikään kampusradio ei vaikuttanut tekevän syksyllä 2020 oikein mitään.

Tutkielman haastateltavia kartoittaessa mielessämme oli myös muutamia sellaisia kampusradioita, joita emme kuitenkaan syystä tai toisesta saaneet haastateltua. Rovaniemen yliopiston radio säteilyn tekijöihin ei lopulta saatu kontaktia. Helsingin Radio Diodin tekijöiden kanssa emme löytäneet sopivaa henkilöä haastatteluun. Tampereella pyöritetään myös vappuradiota nimeltä Rakkauden

vappuradio. Mielestämme Helsingin ja Tampereen vappuradioiden profiili on tarpeeksi saman kaltaisen Oulun Rattoradion kanssa. Harmiksemme emme saaneet yrityksistä huolimatta sovittua haastattelua Helsingin Kaupunkiradion kanssa, jota tekevät yhteistyössä Laajasalon opisto ja Metropolian ammattikorkeakoulu.

8.1 Linnanmaan radiostudion käyttö

Palataan vuoden takaiseen hetkeen, joka tapahtui Oamkin vanhalla kampuksella Oulun kaukovai-
niossa. Esitimme silloin Teirikolle ensimmäisen kerran kysymyksen siitä, että mihin Linnanmaan
kampuksen uutta radiostudiota tullaan käyttämään. Onko henkilökunnan mielessä ollut kenties jo-
tain uusia tuulia kampusradion suhteen. Tämä keskustelu tönäisi liikkeelle ajatuksen tämän tutkiel-
man tekemisestä.

Syyslukukausi 2020 meni Radio Vinkan osalta melko perinteisesti samalla opintosuunnitelmalla
kuin aikaisemmatkin vuodet. Ainoana uutuutena oli pilottikokeilu muutaman iltavuorolaisen kanssa.
Olimme itse myös tuottamassa radiota tuona ajanjaksona toisen vuosikurssin opiskelijoille. Kevää-
seen 2021 tullessa Oamkin viestinnän koulutusohjelma journalismilinjan opetussuunnitelma on päi-
vittynyt ja Radio Vinkkaa tekevät jo ensimmäisen vuoden opiskelijat. Suurin muutos radiostudion
käytössä Linnanmaan kampuksella on nähty vapaaehtoisten tekijöiden toiminnassa. Tänä keväänä,
kun radiokurssilaisten vedot loppuvat, iltavuorolaiset ottavat studion haltuunsa. Heissä on mukana
paljon samoja opiskelijoita, kun syksyn 2020 radiokurssilla. Vapaaehtoisvoimalla Radio Vinkka
kuuluu myös lauantaisin.

Radio Vinkan iltavuorojen osalta opinnäytetyömme saa vielä lisää kartoitusta, sillä produktiotamme
varten tulemme teettämään jokaiselle iltavuorolla tehneelle kyselyn. Produktiotamme tulee olemaan
kirjallinen ohjeistus ja perehdytys jokaiselle, joka haluaa tehdä ohjelmaa kampusradioon. Tämän
kevään Radio Vinkan iltavuorolaiset ovat toimineet ensimmäisenä laajempaa ryhmänä, jotka ovat
tehneet Oamkille vapaaehtoisvoimin kampusradiota. Kyselyssä he pääsevät kertomaan omista
työskentelytavoistaan ja pohtimaan omaa tekemistään siltä kantilta, että mikä toimi ja mikä ei.

8.2 Näin rakentuu toimiva kampusradio

Haastattelujen perusteella opimme sen, että kampusradiot ovat ennen kaikkea joustavia ja vapaita rakentamaan sisältöjään melko lailla mielensä mukaan ja juuri se on niiden vahvuus. Radio Moreenia lukuun ottamatta kaikki haastattelemamme kampusradioiden tekijät tuntuvat toimivan tekijälähteisesti. Toisin sanoen he kysyvät ensin, että ketkä olisivat halukkaita tekemään kampusradiota ja vasta sitten paneutuvat sisällöntuottamiseen. Tämä tarkoittaa sitä, että aina kun uusi lukuvuosi alkaa ja radiota aletaan tekemään, se on vahvasti tekijöidensä näköistä. Tähän nimenomaan kannustetaan ja halutaan antaa eväitä.

Mitä enemmän olemme ajatelleet kampusradion tarpeellisuutta Oulussa ja Linnanmaan kampuksella, sitä itsestään selvemmältä hyödyt sen perustamisesta ovat alkaneet vaikuttaa. Näkemyksemme mukaan kampusradio voisi oikein toteutettuna sitoa yhteen laajan joukon opiskelijoita ja heidän kulttuuriaan Oulun kokoisessa opiskelijakaupungissa. Tarpeeksi hyvin organisoitunut kampusradio voisi myös voittoa tavoittelemattomana järjestönä toimia tapahtumanjärjestäjänä ja näin entuudestaan vahvistaa rooliaan toimijana opiskelijakulttuurin keskuudessa.

Teppo Luoman haastattelusta sai sellaisen kuvan, että Limuradion kaltaiselle kampus- ja yhteisöradiolle on kuulijakuntansa. Luoman vastauksessa painottui kampusradion nimenomaan ruokkivan toimintaansa ylpeydestä kotiseutua kohtaan. Limuradion nettisivuillakin sanotaan sen vangitsevan sisäänsä jotain olennaista lahtelaisuudesta. Edeltävä lause on tuotu esille tässä tutkielmassa jo aikaisemminkin, mutta siihen kiteytyy hyvin juuri niitä ajatuksia, joita meilläkin on kampusradion perustamisesta. Kampusradion rooli on ensisijaisesti olla jotain erilaista. Sen tulee tarjota jotain sellaista kuulijoilleen, mitä he eivät saa valtavirtaradiosta. Kun puhutaan kampusradion kuulijoista, tarkoitetaan sillä ensisijaisesti kampuksella opiskelevia ihmisiä sekä muita alueen opiskelijoista. Miksi ei myös henkilökuntaa. Toimiva kampusradio ottaa ennen kaikkea huomioon kuulijansa. Se painottaa sisällössään joko paikallisuuteen, opiskelijakulttuuriin tai marginaalisempaan sisältöön.

Olemme pohtineet ajatusta täydellisestä kampusradiosta. Oulun kaltaisessa virkeässä opiskelijakaupungissa sen voisi kasvattaa sen verran suureksi toimijaksi, että sitä hallinnoivalla yhdistyksellä olisi mahdollisuus myös tapahtumanjärjestämiseen. Opiskelijat haluaisivat päivittäin kuunnella ainakin kerran viimeisimmät tiedot opiskelijoiden menoista ja tapahtumista omasta kampusradiostaan.

Haastattelemistamme kampusradioista kahden rooli on kutakuinkin sama: Radio Vinkka Oamkissa ja Radio Tutka Turku Amkissa ovat journalismin opetuksen ympärille laajennettua toimintaa. Tämän kaltainen ratkaisu palvelee parhaiten kokonaisuutta, jossa alan opiskelijoille halutaan tarjota mahdollisuus tehdä radiota, mutta sisällölle ei tarvitse asettaa varsinaisia taloudellisia tavoitteita. Vapaamuotoisessa opiskelijaradiossa on paljon tilaa kasvaa ja lähetyksille ei edes odoteta suurempia kuuntelijamääriä. Mielestämme mallin puute on siinä, että niin pitkään, kun radiotoiminta pysyy opiskelijoiden oman kuplan sisällä, se ei pääse kasvamaan. Vaikuttaa siltä, että rahan vähyisyys kampusradiotoiminnassa on iso haaste ja jarruttava tekijä, siinä miksi ne eivät pääse kasvamaan. Suomessa kampusradion roolia leimaa vahvasti joko vapaaehtoisuus tai sisällön tekeminen osana alan opintoja. Näillä lähtöasetelmilla sen roolikin tulee olemaan aina tärkeä ainoastaan sen tekijöille ja ehkä pienelle laajennetulle sisäpiirille.

Otetaan esimerkiksi Oamkin Radio Vinkka, jota olemme pystyneet seuraamaan melko läheltä kuuluneiden kuukausien ajan. Toiminnassa on otettu selkeästi askelia eteenpäin lisäämällä jo radiokurssin käyneiden vanhempien vuosikurssilaisten mahdollisuutta tehdä kampusradiota niin kutsuissa ilta- ja viikonloppuvuoroissa. Vinkan sosiaalinen media on virkistynyt huomattavasti edeltävistä vuosista ja muutamat aktiivisimmat opiskelijat jaksavat mainostaa toimintaa myös omissa sosiaalisen median kanavissaan.

Tämä asetelma jää varmasti mieleen myös tämän hetken ensimmäisen vuoden journalismin opiskelijoille, ja he ketkä nauttivat radion tekemisestä varmasti odottavat jo seuraavia iltavuoroja, jotta pääsevät jatkamaan mieleistä tekemistä. Vinkka on siis saavuttanut jo positiivisen kierteen, jossa tekijöistä tuskin on pulaa. Seuraavaksi olisikin hyvä miettiä, miten sisältöä aletaan tekemään niin, että siitä voisi kiinnostua myös sellainen kuulija, jolla ei ole mitään tekemistä Oamkin journalistiopiskelijoiden kanssa. Tutkielmamme perusteella on kuitenkin tullut hyvin selväksi, että mikään valintakysymys onnistuneen kampusradion tekeminen ei ole. Se vaatii systemaattista työtä ja epäilemättä ripauksen onneakin tullakseen oikeasti kilpailijaksi muiden radiokanavien parissa.

8.3 Tätä tutkimme, mutta jotain jäi vielä tutkittavaksi

Keskityimme tutkimukssamme henkilöstön, ohjelmasisältöjen, opetuksen osallisuuden ja rahoituksen vaikutuksiin toimivan kampusradion toimintaan. Tarkoituksemme oli haastatella Suomessa

toimivien erilaisten kampusradioiden tekijöitä ja oppia heiltä erilaisia toimintatapoja kampusradioiden toiminnan taustalla. Vaikka tutkimuksemme tulokset eivät välttämättä sovellu suoraan Oulun Linnanmaan yhteiskampuksen kampusradion perustamiseen, olemme suhtautuneet tutkimuksen tekemiseen sellaisella vakavuudella, että jos meiltä kysyttäisiin, osaisimme tarjota ainakin selkeitä suuntaviivoja toiminnan aloittamiselle.

Tutkimuksemme aihe ei suinkaan ole sellainen, mikä olisi tullut täysin yllätyksenä esimerkiksi henkilöille keitä haastattelimme, mutta moni kuitenkin on osoittanut kiinnostusta tutkielmamme valmistumista kohtaan. Arvelemme tämän johtuvan siitä, että kampusradioiden toiminnasta on puheen tasolla helppo löytää paljonkin potentiaalia, mutta sellaisen perustaminen tai ylläpitäminen onnistuneesti on helpommin sanottu kuin tehty.

Yksi merkittävimmistä havainnoistamme oli se, kun koostaessamme analyyseja sekä johtopäätöksiä aloimme kyseenalaistaa niitä lähtökohtia, joista itse olemme ponnistaneet kampusradioaiheen pariin. Mielestämme sisältöjen miettiminen on erityisen tärkeässä roolissa, kun pohditaan sitä, millainen on toimiva kampusradio. Tämä johti meidät haastamaan Oamkissa tällä hetkellä käytössä olevaa mallia, jossa kampusradion sisältönä kuullaan radiotyönkurssin opiskelijoita. Opetus siis on tärkeässä roolissa, jotta tekijöille saadaan opetettua tiettyjä radion lainalaisuuksia, mutta kampusradion täytyy olla muutakin, kuin opetustavoitteiden suorittamista.

Se mitä toimiva kampusradio esimerkiksi Linnanmaalla olisi, ei valitettavasti selviä tässä tutkielmassa. Aiheeseen on mahdollista perehtyä vielä monilla eri tavoilla. Erityisesti haluamme painottaa sosiaalisen median roolia, vaikka meidänkin yllätykseksemme haastattelemiemme kampusradioiden tekijät puhuivat sosiaalisen median käytöstä yllättävän vähän. Perehtymällä esimerkiksi järjestelmälliseen sosiaalisen median tilin kasvattamiseen ja tehokkaimpaan mahdolliseen sosiaalisen median markkinointiin pystyttäisiin tekemään paljon arvokasta pohjatyötä näkyvän kampusradion tueksi. Mielestämme toimiva kampusradio vaatii rinnalleen osaavan markkinointitiimin ja -strategian, sillä esimerkeistämme Moreenikin osoittaa sen, että tekemällä kampusradiotoiminnasta liiketoimintaa, saadaan sen profiilia kasvatettua. Siinäpä oiva opinnäytetyön aihe esimerkiksi liiketalouden opiskelijoille.

8.4 Motivoivan aiheen tutkiminen

Pohdinnoissa on tärkeää nostaa esille myös meidän suhtautumisemme tutkielmamme aiheeseen. Hyvän ajoituksen lisäksi kampusradiot valikoituivat meille tutkittavaksi, koska halusimme päästä tekemään opinnäytetyötä sellaisesta aiheesta, joka on meille itsellemme läheinen ja sellainen, johon koemme olevamme motivoituneita.

Meille motivaatio aiheitamme kohtaan tarkoittaa käytännössä, sitä että olemme molemmat sen verran intohimoisia radion suhteen, että melkein kaikki työmahdollisuudet, joita sen piiristä tarjoutuu, kuulostaa lähtökohtaisesti mielenkiintoiselta. Tämä tarkoittaa sitä, että otimme tämänkin tutkielman aiheen vastaan sen suurempia kyseenalaistamatta. On toisaalta jopa innostavaa olla ensimmäisten joukossa perehtymässä johonkin aiheeseen. Totuus on kuitenkin se, että silloin myös työn laadun takaaminen on piirun verran haastavampaa.

Kuten pohdinnoissa tuli jo aikaisemmin esille, aiheesta ei ollut tarjottimella kovinkaan runsaasti tietoa, joten heti alusta asti tarvitsimme hyvää motivaatiota rakentaa tutkielma sellaisen aiheen ympärille, jota ei Suomessa ole paljoa tutkittu. Ei ole olemassa mitään valmista reseptiä toimivan kampusradion perustamiselle tai ylläpitämiselle. Alusta asti meille oli kuitenkin täysin selvää, että lähdemme perehtymään aiheeseen haastattelututkimuksella, koska halusimme päästä keskustelemaan kampusradioiden tekijöiden kanssa. Halusimme haastatteleamalla saada pätevää tietoa tutkielmaamme, mutta myös oppia aiheesta henkilökohtaisella tasolla. Tähän tutkielman tekeminen antoi täydellisen asetelman.

Uskomme, että saimme haastatteluista paljon irti siitä syystä, että radio ja kampusradio on meille aiheena tuttu. Olemme kuitenkin olleet tekemässä ja tuottamassa kampusradiota Oamkillä, joten haastattelut olivat siinä mielessä hyvin luontevia. Saatoimme helposti ajautua haastattelussa syväluotaavimpiin keskusteluihin yhdestä käsiteltävästä aiheesta. Tästä hyvänä esimerkkinä Limuradion Teppo Luoman kanssa käyty keskustelu etäyhteyksien hoitamisesta kampusradiossa. Esille nousi laite nimeltä Rødecaster Pro, jonka he olivat hankkineet helpottamaan etätyöskentelyä kampusradiossa. Tämä oli erittäin opettavaista meillekin ja tietoa, josta varmasti hyötyy myös Oulun ammattikorkeakoulu.

Etumme tutkielman tekemisessä on ollut sen joustava aikataulu. Aloitimme hahmottelemaan aihetta noin puoli vuotta ennen tavoiteltua tutkielman palautuspäivämäärää. Pitkälle ajanjaksolle venytetyssä työskentelyssä on myös vaaran paikkansa, sillä helposti työtä kasaantuu viimeisille viikoille liikaa. Tällä kertaa kuitenkin onnittelemme toisiamme, sillä tämä tutkielma on valmistunut melko rennolla otteella. Painetta olemme molemmat kokeneet enimmäkseen siitä, että saamme haastavasta aiheesta huolimatta säilytettyä tutkielmassa tason, johon olemme molemmat tyytyväisiä.

8.5 Tutkielma laajentaa perspektiiviä

Vaikka tutkielmamme käsitteli aihetta, joka on meitä molempia kiinnostaa, ei se todellakaan taannut sitä, että tutkielman tekeminen olisi ollut vain oman tietomme ja tietolähteidemme sanoittamista tutkielman muotoon. Pystymme hyvin mielin sanomaan, että tämän tutkielman tekeminen on opettanut meille sekä laajemman tutkielman jäsentelyä että ymmärrystä siitä, kuinka ensimmäinen ajatus kehitetään kokonaiseksi opinnäytetyöksi. Toisin sanoen olisimme voineet perehtyä siihen, millainen toimiva kampusradio on käytännön tekemisen kautta esimerkiksi hakeutumalla Radio Vinkan iltavuoroihin. Päätimme kuitenkin haastaa itseämme ja lähteä lähestymään aihetta teoreettisemmasta ja tutkivammasta näkökulmasta.

Tutkielman tekeminen ja etenkin teemahaastatteluiden analysointi on vienyt meidät pisteeseen, jossa emme valitettavasti ole päässeet toteuttamaan visioitamme toimivasta kampusradiosta vielä käytännössä, mutta näkemystä asiaan meillä on senkin edestä. Haastatteluiden tekemisen perusteella voimme suositella kaikille radioon haluaville keskustelua kokeneempien tekijöiden kanssa. On oletettavaa ja todella tärkeää, että radiota tekemään menevällä on paljon näkemystä siitä, millaiselta hänen tekemä ohjelma kuulostaa. Olemme itsekin olleet tilanteessa, jossa intoa on enemmän kuin taitoa. Teemahaastatteluja tehdessä huomasimme, että muiden alan ihmisten kanssa keskusteleminen laajentaa omaa perspektiiviämme radion tekemisestä.

Itseään motivoivan aiheen parissa tutkielman tekeminen on myös ristiriitaista. Radio aiheena etenkin edustaa meille molemmille myös käytännön työtä. Nautimme sekä radion tuottamisesta että studiotyöskentelystä. Vaikka olemme päässeet teorian tasolla olemaan paljonkin radion kanssa tekemisissä, on välillä ollut myös turhauttavaa keskittyä aiheeseen vain tutkielman muodossa. Näin

ollen on erittäin tärkeää, että tästä tutkielmasta edes yritetään ammentaa hyötyä käytännön toimintaan, sillä se on ollut motivaatiomme ajava voima.

LÄHTEET

AMARC Europe 2019. The AMARC Community Radio Charter for Europe 2019. Hakupäivä 15.10.2020, <https://amarceurope.eu/the-amarc-community-radio-charter-for-europe/>.

Finnpanel 2016. Radiovuositilaisuus 2016. Hakupäivä 15.1.2021, https://www.radiomedia.fi/sites/default/files/attachments/radiovuosi_2016.pdf.

Finnpanel 2020. Radiovuositilaisuus 2020. Hakupäivä 15.1.2021, https://www.radiomedia.fi/sites/default/files/radiovuosi_2019_finnpanel.pdf.

Hautaniemi, Ari 2020. LAB University of applied sciences. Opiskelijaradio pelastaa median moniäänisyyden? Hakupäivä 31.1.2021. <https://blogit.lab.fi/labfocus/opiskelijaradio-pelastaa-median-moniaanisyyden/>.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2011. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino 2000.

Hyvönen, Mikko 2020. Hallituksen puheenjohtaja. Rattoradio. Haastattelu 26.11.2020.

Iltalehti 2017. Iltalehti alkaa kuulua Radio Novalla ja Iskelmällä. Hakupäivä 18.12.2021, <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/201708182200334862%20>.

Iltta-Sanomat 2013. Iltta-Sanomat aloittaa radion uutislähettykset viidellä kanavalla. Hakupäivä 20.01.2021, <https://www.is.fi/uutiset/art-2000000577531.html> Hakupäivä 18.11.2020.

Juppi, Pirita 2009. Yhteisömedian moninaiset muodot. Hakupäivä 15.10.2020, <https://www.sli-deshare.net/PiritaJuppi/yhteismedian-moninaiset-muodot>.

Liikenne- ja viestintäministeriö 2004. Kaupallinen radiotoiminta Suomessa Selvitys markkinoiden rakenteesta. Hakupäivä 31.1.2021, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/78604/1_Julkaisuja_74_2004.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Liikenne- ja viestintäministeriö 2014. Radion tulevaisuus. Hakupäivä 31.1.2021, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/77910/Julkaisu_8-2014.pdf.

Lippu, Anna-Maija 2021. Iltalehti. Jaajo Linnonmaa jätti radion yhdeksän vuotta sitten ja muutti Lappiin – avautuu podcastissa: ”Ei kukaan jäänyt mua kaipaamaan”. Hakupäivä 6.4.2021, <https://www.iltalehti.fi/viihdeuutiset/a/3b32cb05-f9f6-43c1-80fc-42059e6bf5d5>.

Luoma, Teppo 2020. Projektisuunnittelija. LAB ammattikorkeakoulu. Haastattelu 14.12.2020.

Manninen, Ville 2020. Monitoring Media Pluralism in the Digital Era: Application of the Media Pluralism Monitor in the European Union, Albania and Turkey in the years 2018-2019. Country report: Finland. Hakupäivä 10.2.2021. https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/67801/finland_results_mpm_2020_cmpf.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Nermes, Maarit 2013. Yhteisömedia: yli 40 vuotta kansalaisviestintää Suomessakin. Turku: Norma Kustannus 2013.

Nikkinen, Are & Vaklin, Anders 2012. Television runousoppia – Toisenlainen katse tv-ohjelmiin. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy 2012.

Radiodiodi 2020. Mikä on radiodiodi 2020. Hakupäivä 15.10.2020, <https://radiodiodi.fi/>.

Rattoradio 2020. Taustaa 2020. Hakupäivä 15.10.2020, <https://www.rattoradio.fi/taustaa/#top>.

Radiomedia 2. Kansallinen radiotutkimus (KRT). Hakupäivä 15.1.2021, <https://www.radiomedia.fi/radiomainonta/tutkimustietoa-radiosta/kansallinen-radiotutkimus-krt>.

Radiomedia 1. Kaupallisen radion historia. Hakupäivä 31.1.2021, <https://www.radiomedia.fi/radiomedia-mainonta/kaupallinen-radiotoimiala/kaupallisen-radion-historia>.

Rokka, Seppo 2014. Radiomafia näytteinä. Hakupäivä 25.01.2021, <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2010/05/31/radiomafia-naytteina>.

Sulonen, Eve 2021. Toimituspäällikkö. Radio Moreeni. Haastattelu 10.2.2021.

Teirikko, Kati 2020. Journalismin lehtori. Oulun ammattikorkeakoulu. Haastattelu 19.11.2020.

Oförsagd, Pia 2020. Koulutusvastaava. Turku amk. Haastattelu 2.12.2020

Milloin radio on perustettu ja mitä tarkoitusta varten?

Kuinka usein lähetyksiä on ja minkälaiset lähetysajat ovat?

Minkälaisella ydinporukalla radio toimii, eli ketkä radiota tekevät

Mistä radiota voi kuunnella? Miksi tähän lähetysmuotoon on päädytty?

Minkälaisia kustannuksia radiollanne on? Mistä rahoitus toimintaan saadaan?

Kenelle sisällöt suunnataan ja millä toteutuksella? (ohjelma, musiikit yms.)

Miten kanavan kuuntelijoita osallistetaan?

Miten kampusradiotoiminta kytkeytyy opintoihin?

Miten toiminta eroaa ammattimaisista radioista?

Kenen kanssa radiokanava tekee yhteistyötä, jos tekee?